

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

חוקת, בלק - י"ז תמוז
ישנם "מופתים" ללא הגבלה
עומדים על סף הגאולה ממש

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלש לבריאה

שנת הקהל

מאה עשרים ואחת שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

משיחות ש"פ חוקת, יו"ד תמוז ה'תשנ"א

– תרגום מאידית –

ומנהיג את העולם; ומה יכול וצריך כאו"א מישראל (שהנהגתו היום-יומית נקבעת ע"פ שני חשבונות אלו) להוציא לימוד והוראה בעבודת השם.

וכמו"כ מובן גם בנוגע ליום זה – יום השביעי בשבוע ויום העשירי בחודש [בפרט שבמספרים אלו מודגש במיוחד החילוק בין ימי השבוע וימי החודש, כדלקמן ס"ג] – שהוא כולל בתוכו לימוד בעבודת האדם – הן מכל אחד משני מספרים אלו (שבעה ועשרה) בפני עצמו (שהרי שני חשבונות אלו אינם תלויים אחד בשני), והן מחיבור שניהם יחד. היות שהם באים יחדיו ביום אחד (והרי זה בהשגחה פרטית ובדיוק), ה"ז מורה שיש ביניהם שייכות עד שהם נעשים דבר אחד (יום אחד המורכב משני מנינים: שביעי ועשירי).

וכיון שיום זה הוא שבת פרשת חוקת, ויום בחודש תמוז – ה"ז מורה שיש לזה שייכות עם פרשה זו וחודש זה; וגם שייכות עם הימים המתברכים משבת זו: (א) י"ב-י"ג תמוז, חג הגאולה דכ"ק מו"ח אדמו"ר (בשנת תרפ"ז), ו(ב) שבעה עשר

6) במכ"ש מתורת הבעש"ט, שכל דבר ודבר אשר האדם רואה או שומע הוא הוראת הנהגה בעבודת השם (שם סק"ז ואילך. ושי"ג).

7) וכמוכן מהא דובחים (צא, רע"א) שקדושת (מוספי) ראש חודש „אהני למוספי שבת“. וראה גם לקו"ש חט"ז ע' 481.

8) ראה חז"ב סג, ב, פח, א.

9) אותיות תפוזר. – ולהעיר שבמזמור תהלים המתאים למספר שנותיו של בעל הגאולה שמתחילים לומר ביי"ב תמוז (יום הולדתו) השתא (מזמור קי"ב) – נאמר (בפסוק ט): „פור נתן לאבינוים“.

א. יום זה – ככל ימי השנה בלוח היהודי-תורני – מורכב משני מנינים: היום בשבוע, והיום בחודש. היום הוא היום השביעי בשבוע (יום שבת קודש), והיום העשירי בחודש (תמוז).

שני מנינים אלו – „ימי השבוע“ ו„ימי החודש“ – מחוברים ע"פ שני חשבונות שונים, הקובעים את הלוח התורני: מהלך השמש – שבו תלויים ימי השבוע (ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד; וכיו"ב, וכך ה"ז חוזר על עצמו בכל שבוע); היום יום ראשון בשבת (וכו'), ומהלך הלבנה – שבו תלויים ימי החודש.

ככל ענין בתורה וביהדות (במכל-שכן מכל מאורעות העולם), אין שני מנינים אלו מקריים ח"ו, אלא הם נקבעו כך בכוונה ובדיוק ע"י הקב"ה. הם משקפים שני סדרים באופן שבו הקב"ה בורא

1) וממנו נשתלשל שכן הוא בלוח אה"ע (שמונין לחמה – סוכה כט, א. מכילתא בא יב, ב. בר פ"ו, ג. חז"א רלו, סע"ב), שמחלקים שנת החמה לי"ב חלקים-חדשים, אבל חלוקה זו היא „רק הסכם לבד ולא שהוא כן בתולדה“ (ד"ה החודש תרנ"ד – ע' קלו) ע"י מהלך החמה עצמו (כי „אין לשמש חודש כלל“ – ראב"ע בא שם), ולא כמו חלוקת החדשים ע"י מהלך הלבנה (כפי שהוא בבב"א), שבכל כ"ט יום וחצי (וב' ידות שעה וע"ג חלקים) נעשה סיבוב חדש דהלבנה (רה"ה כה, א. רמב"ם הל' קדו"ח פ"ו ה"ג. ועוד).

2) בראשית א, ו.

3) ראה לקו"ת שה"ש כה, סע"א. סה"מ תרע"ח ע' רסט. תש"ד ע' 192. תש"ה ע' 167. וראה גם אה"ת שבועות ע' פו. אה"ת ברכה ע' א'תצא. א'תצט. ובכ"מ.

4) כמ"ש בשיר של יום.

5) ראה כתר שם טוב (הוצאת „קה"ת“) הוספות סקי"ט ואילך. ושי"ג.

בתמוז (בשבת הבאה¹⁰).

וגם ועיקר: שייכות עם הגאולה האמיתית והשלימה - הענין הכי עיקרי שהומן גרמא, כמדובר כמ"פ, ובפרט לאתרוגה¹¹.

ב. החילוק הכללי בין ימי השבוע יימי החודש הוא: שבעת ימי השבוע אינם תלויים במעשה האדם, אלא הם נקבעים מלמעלה, מצד סדר מעשה בראשית כפי שברא אותו הקב"ה, שעי"ו ש, ויהי ערב ויהי בוקר" (ע"י מהלך השמש) עובר במילא יום, ועוד ששה ימים (היקפים), ובמילא בא יום השביעי, וקדושת שבת - כדברי חז"ל¹² (בנוגע לקדושת שבת) ש, שבת מקדשא וקיימא (מששת ימי בראשית). משא"כ (ימי החודש תלויים בקביעות בית דין¹³, "ישראל דקדשינהו לזמנים . . . ישראל דקדשינהו לראשי חדשים"¹⁴ (ולכן אומרים, "מקדש ישראל והזמנים", ש, צריך להקדים קדושת ישראל לקדושתן, שעל ידי קדושת ישראל נתקדשו הם ואילו לא נתקדשו ישראל לא היו קובעים חדשים וקוראין מועדים בבית דין¹⁵).

וכפי שהוא גם בפשטות הענינים: שבעת ימי בראשית (ויום השבת) היו מיד בתחלת הבריאה (כמסופר בהתחלת

התורה). משא"כ קידוש החודש (החודש הזה לכם גו"¹⁶) היא מצוה שנאמרה לבנ"י (מצוה ראשונה שנצטוו ישראל"¹⁷) לראשונה ביציאת מצרים. ומבואר בכ"מ¹⁸, שזוהי התחלת העבודה דבנ"י בתורה ומצוות שלמעלה מהבריאה.

וברוחניות הענינים: ימי השבוע קאי על סדר הבריאה כפי שנבראה במילואה ע"י הקב"ה, "עולם על מילואו נברא"¹⁹, כמ"ש²⁰, "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", תולדות מלא כתיב²¹. ימי החודש קאי על ההוספה וחיודש (חודש מלשון חיודש²²) שנפעל בהבריאה ע"י עבודת האדם²³, כמאחז"ל²⁴, "אשר ברא

(16) בא שם.

(17) פרש"י ר"פ בראשית.

(18) ראה אוה"ת בא ע' רסב. סה"מ אעת"ר ע' רסב. עטר"ת ע' קצו. תרפ"ד ע' פב. מלוקט ח"ב ע' רפג ואילך. ח"ג ע' פב ואילך.

(19) ראה בר"ב פ"ד, ז. פ"ג, ג.

(20) בראשית ב, ד.

(21) בר"ב עה"פ (פ"ב, ו). שמו"ר פ"ל, ג.

(22) ראה ראב"ע שם. ס' השרשים לר' יונה בן ג'נאה ולהרד"ק ערך חדש. וראה לקו"ת נצבים מו, ב.

(23) דאע"פ שמהלך הלבנה ומולד הלבנה (בראש חודש) הוא חלק מהבריאה, הרי קביעת וקדושת ראש חודש במנין הזמן תלוי בב"ד, ועד ש, אתם אפילו שוגגין אתם אפילו מזידין" כנ"ל (הערה 13).

ומה שאמחז"ל (שמו"ר פט"ו, יא) "משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים (ושנים) - (א) ה"ז דוקא ע"י בחינת הקב"ה בעולמו (ולא ע"י בריאת העולם מצ"ע), כי ענין החודש (מלשון חיודש) הוא למעלה מהבריאה, (ב) אמיתית הענין החדשי השנה נעשה דוקא ע"י מצות קידוש החודש (שע"י בר), "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (וראה שמו"ר שם, ב: "לשעבר הי' בידי כו' מכאן ואילך הרי מסורה בידכם ברשותכם כו'") - ראה ד"ה החודש תשל"ט (סה"מ מלוקט ח"ג שם).

(24) ראה בר"ב פ"א, ו ובפרש"י. וראה אוה"ת בראשית (כ"ג) תקיד, א ואילך.

(10) ראה סה"ש תנש"א ח"א ע' 395 (לעיל ע' 17) הע' 6.

(11) שיחת כ"ח ניסן, ושיחות והתוודעויות שלאח"ז (שם ח"ב ע' 470 (לעיל ע' 87) ואילך).

(12) ביצה יו, א (ובפרש"י). וראה תו"א יתרו סט, סע"ג.

(13) ועד שאחז"ל (שמו"ר פט"ו, ב. דבר"פ פ"ב, יד) שהקב"ה אומר לב"ד של מעלה, "אני אתם נלך אצל ב"ד של מטה כו'". ועד כדי כך, ש, אתם אפילו שוגגין אתם אפילו מזידין כו' (ר"ה שם).

(14) ברכות מט, א.

(15) פרש"י ביצה שם ד"ה אטו.

מעולם) נפעל ע"י עבודת האדם, שמוסיף ומחדש (על הבריאה שנבראת בשבע מדות) את ההמשכה דג' מוחין, כך שנעשית שלימות הגילוי דעשרה - נוסף על הגילוי דבחי' שבע (מדות) בהבריאה, גם הגילוי דג' מוחין.

ובעבודת האדם: על הכתוב³², "אל תצר את מואב" - מבואר בהסידות³³, שבזמן הזה ניתנו לבני" רק השבע ארצות, כיון שעיקר העבודה בזמן הזה הוא לברר ולזכך את שבע המדות (והעבודה בג' המוחין, היא בכדי לפעול על המדות), אבל בגאולה האמיתית והשלימה ינתנו כל העשר ארצות (גם קיני קניזי וקדמוני³⁴), כיון שאז תהי' עבודת השם בתכלית השלימות, ותהי' העבודה דג' מוחין (גם) לעצמם (עד השלימות ד, אלה תולדות פרץ" שלמעלה מ, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם"³⁵).

ד. הפעולה דשני הענינים דשבעה ועשרה קשורה בזה שבהבריאה עצמה

(32) דברים ב, ט.

(33) ד"ה אל תצר את מואב לאדמו"ר האמצעי - מאמרי אדהא"צ דברים ח"א בתחלתו.

(34) לך לך טו, יט ובפרש"י.

(35) ומעין זה הי' לפני זה - כמסופר בפרשתנו* ע"ד כיבוש והתיישבות בני" בארץ סיחון ועוג, שבה נכלל חלק מארץ עמון ומואב (ראה גיטין לח, א. ו"ש"ג), שהם מהשלש ארצות, קיני קניזי וקדמוני, ש, עתידים להיות ירושה לעתיד" (פרש"י שם). וי"ל שהפתיחה וההכנה לשלימות כיבוש וירושת הארץ לע"ל (עשרה) נעשתה ע"י ההתיישבות בארץ סיחון ועוג - שבפרשתנו (וראה בארוכה מה"ש תש"ג ח"ב ע' 541 ואילך). וראה לקמן ס"ט, שמעין וטועמי" דגילוי זה (דג' מוחין) נעשה ע"י הפצת המעינות חוצה.

(* בשיעור חזומש דיום השבת (משביעי עד סיום הפרשה), עשירי בתמוז.

אלקים לעשות²⁵ - לתקן", עד שפועלים חידוש ושלימות בכל הבריאה (אפילו לגבי שלימות הבריאה מצ"ע), "שמים חדשים וארץ חדשה"²⁶ - שיהי' בגאולה האמיתית והשלימה, כשיהי' "אלה תולדות פרץ גו' (וישי הוליד את דוד)²⁷, תולדות מלא (למעלה מתולדות מלא בבריאת השמים והארץ)²⁸.

ובשרש הענינים מקור חילוק זה הוא משתי הדרגות באלקות: אלקות שבערך להבריאה, ומתלבשת בהבריאה (שבוע); ואלקות שלמעלה מהבריאה (חודש).

ג. ויש לומר שזה משתקף במיוחד בהחילוק בין יום השביעי (בשבוע) ויום העשירי (בחודש) - שני המנינים דיום זה:

שביעי מורה על שלימות ההיקף הבריאה - שבעת ימי בראשית, שבעת ימי ההיקף²⁹. ובשרשם - שבע המדות שבהן נברא העולם, שבעת הימים (יום ראשון - חסד, יום שני - גבורה, עד יום השביעי - מלכות)³⁰. הדרגא באלקות שבוראת ומתלבשת בעולם.

עשרה קשור (גם) עם הדרגא באלקות שלמעלה מעולם - עשר הספירות, הכוללות את ג' המוחין שהם למעלה (ממקור ה)עולם³¹;

והגילוי דבחי' עשרה (אלקות שלמעלה

(25) בראשית שם, ג.

(26) ישעי' סה, יז. טו, כב. וראה לקו"ת שה"ש בסופו (נא, ג). ספר הליקוטס דא"ח"צ"צ ערך לע"ל ע' תריב ואילך. ועוד.

(27) רות ד, יח. כב.

(28) ראה מה"מ מלוקט ח"ג ע' ת. ו"ש"ג.

(29) ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט.

(30) ראה ס' המאמרים תרע"ח, תש"ד ותש"ה שבהערה 3.

(31) ראה מה"מ תש"ח ע' 273. ובכ"מ.

ישנם שתי דרגות אלו:

בחי' עשר.

וזה נותן כח לעבודה בכח עצמו - „לעשות לתקן” - לפעול הוספה וחיודוש בהבריאה, הגילוי דבחי' עשר בתכלית השלימות ע"י העבודה בעולם, עד לשלימות ד„אלה תולדות פריץ” (חיודוש בהבריאה⁴³).

ה. בשני ענינים אלו - דשביעי (שבוע) ועשירי (חודש) - יש בזה מה שאין בזה:

המעלה דשביעי היא - שווה שלימות הבריאה כפי שהקב"ה ברא אותה מלכתחילה, טוב ושלימות מלכתחילה. וגם - שווה השלימות דגילוי אלקות בבריאה עצמה, כפי שהיא מתלבשת באופן פנימי בגדר הבריאה (כפי שנברא מלכתחילה).

המעלה דעשירי היא - שפועל (ע"י עבודת האדם) גילוי אלקות שלמעלה ממדידה והגבלה דהבריאה. ובלשון הכתוב⁴⁴ - „העשירי יהי קדש”, הדרגא דקדש מלה בגרמי, שנעלה לגמרי (קדש מופרש ומובדל) מענינים אחרים („גרמי”), ועאכו"כ מגדר העולם.

- גם שבת (יום השביעי) היא בדרגת (שבת) קדש, „קדש מלה בגרמי”⁴⁵ - אבל זהו כפי שהקדושה נמשכת מלמעלה (מקדשא וקיימא), משא"כ „העשירי יהי

בתורה שבכתב נאמר שהעולם נברא בשבעה ימים, „ויכל³⁶ אלקים ביום השביעי מלאכתו”³⁷; בתורה שבעל-פה - „תורה בפירושה ניתנה”³⁸ - נאמר [בפרק דשבת זו] ש„בעשרה מאמרות נברא העולם”. ויש לומר, שזה מתאים לזה שהחילוק שבין תורה שבכתב ותורה שבעל-פה הוא ע"ד החילוק בין שבעה ועשרה:

תושב"כ ניתנה מלמעלה מהקב"ה⁴⁰, ולא שייך שאדם יוסיף בה ח"ו. מצד דרגא זו דהמשכת אלקות מלמעלה (תושב"כ) שלימות הבריאה היא באופן דשבעה. וזה נותן כח לעבודה דבירור השבע מדות, גילוי אלקות בתוך ובערך גדרי העולם.

תושבע"פ נתגלתה רובה ע"י העבודה ויגיעה בכח עצמם (בדרך עיון ופלפול) של חכמי ישראל במשך הדורות („שלומדים מפי דעתם באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהם . . . (או) שעשאו סייג לתורה”⁴¹), שע"ז נתחדשו ריבוי דינים ופרטים בהתרי"ג מצוות⁴². ולכן ההדגשה שם היא ש„בעשרה מאמרות נברא העולם”. מצד עבודת המטה בתורה (תושבע"פ) ובהעולם - רואים בהבריאה

(36) בראשית ב, ב.

(37) ד„מה הי' העולם חסר מנוחה, באת שבת באת מנוחה, כלתה ונגמרה המלאכה” (פרש"י עה"פ - מב"ר פ"י, י. וראה גם פרש"י מגילה ט, א ד"ה ויכל. תודיה חצבה - סנהדרין לה, א).

(38) הקדמת הרמב"ם לספרו היד בתחלתה.

(39) אבות פ"ה מ"א.

(40) ראה בארוכה פתיחת הרמב"ן עה"ת. וראה גם פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק ביסוד הח'.

(41) רמב"ם הל' ממרים פ"א ה"ב. וראה ס'

השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 725.

(42) ראה בארוכה המשך תרס"ו ע' עח ואילך.

ע' צ ואילך. ע' שפג ואילך.

(43) שמוה מובן שהוא חיודוש וגילוי נעלה יותר מבחי' העשרה מאמרות שבהן נברא העולם ע"י הקב"ה [וגם גילוי ענין זה הוא בתורה], שהרי ע"י עבודת האדם (בתיקון העולם שנברא בעשרה מאמרות) יהי' לע"ל חיודוש בהבריאה (שנברא בעשרה מאמרות), „שמים חדשים וארץ חדשה”.

(44) בחוקתי כז, לב. וראה זח"ב רעא, א.

(45) זח"צ ג, ב. וראה סידור (עם דא"ח) ר, סע"ג ואילך. ועוד.

סתם בלי תואר והגבלה –) ענינו הוא טוב למעלה וטוב למטה [בלשון חז"ל⁵⁰: טוב לשמים וטוב לבריות], טוב שגלוי מלכתחילה (מצד הבריאה) – כמ"ש בנוגע למעשה בראשית, "ורא אלקים כי טוב" ⁵¹, עד (כמו שכתוב⁵² בסיום הבריאה ביום הששי) "ורא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד", וטוב (הנעלם מצ"ע) שמתגלה ע"י עבודת האדם ("לעשות – לתקן"), ז.א. שי"ז בגימטריא "טוב" כולל הן טוב שבעולם (ו') והן טוב בל"ג שלמעלה מעולם (י').

ו. עפ"ז תובן השייכות עם שבעה עשר בתמוז (שבשבת הבאה, ובמילא ה"ז תענית נדחה), שמתברך משבת זו, עשירי בחודש:

שבעה עשר (בתמוז) הוא בגימטריא טוב, כיון ששלימות הטוב היא כאשר ישנו גם גילוי הטוב הפנימי – טוב בלי גבול – שמוסתר ומתגלה ע"י עבודת האדם.

כידוע שיום תענית בפנימיותו הוא – "יום רצון לה'" ⁵³, ועי"ז מתגלה הטוב הפנימי בהענין הבלתי רצוי שבגללו צמים (התגלות פנימיות האהבה הדקב"ה לבנ"י, כמשל המלך הרוחץ בעצמו בנו יחידו מרוב אהבתו⁵⁴) – כפי שיתגלה בגאולה האמיתית והשלימה כאשר "כל הצומות האלו . . . עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה, שנאמר⁵⁵ כה אמר ה' צבאות צום הרביעי . . . יה' לבית

קדש" נפעל ע"י עבודת⁴⁶ התחתון⁴⁷, שמגיעה (בקדש מלה בגרמי' בעצמה) למעלה מההמשכה מלמעלה⁴⁸.

ועפ"ז מובן העילוי דיום זה [ובכלל – דכל יום, מצד זה שמאחד יום בשבוע ויום בחודש, כנ"ל, אבל זהו בגלוי ובהדגשה יתירה ביום זה] – יום השביעי בשבוע ויום העשירי בחודש: החיבור (באותו יום) דשתי המעלות הנ"ל, גבול ובלי גבול, גילוי אלקות בעולם וגילוי אלקות שלמעלה מעולם, וחיבור שניהם יחד – שאלקות שלמעלה מעולם נמשכת במציאות העולם עצמה⁴⁹.

ויש לומר שענין זה מרומז גם בכך שהחיבור דשביעי (ו') ועשירי (י') הוא שבעה עשר (י"ז), בגימטריא טוב – (וטוב

46 כפי שהוא גם בפשטות הענין ד"העשירי יה' קודש" שנאמר במעשר בהמה, שקדושת הבהמה העשירית נעשית ע"י פעולה: יציאת הבהמה מן הדיר (ויציאה מן הכלל ע"י מנין האדם). ראה לקו"ש ח"ז ע' 362 ואילך.

47 ולהעיר ש"מלה בגרמי" הוא בלשון תרגום (ולא בלשון הקודש), המורה על העבודה והפעולה בעולם (ראה תו"א משפטים עז, ד. עה, ג).

48 כמבואר בכ"מ העילוי דאתעדל"ע הבאה ע"י אתעדל"ת לגבי אתעדל"ע הבאה מצ"ע (לקו"ת שה"ש כג, ד ואילך. וראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' צג-ד).

49 ואף שעשרה מצ"ע כולל גם השבע (מדות) בהוספת שלשה (מוחין), הרי זהו כפי שהשבעה הם חלק מהמעלה (שב)עשרה, היינו (א) שמציאות העולם (שבעה) נתעלית לדרגת עשרה שלמעלה מעולם (ולא שהגילוי אלקות מתלבש בעולם עצמו, כפי שהוא במודיג'תו), (וב) דרגת עשרה היא בערך ושייכת לדרגת העולם (ולא למעלה ממנו לגמרי). משא"כ כשיום זה הוא יום שביעי בפ"ע (בימי השבוע) ויום עשירי בפ"ע (בימי החודש), ה"ז מורה על חיבור ב' המעלות: השלימות דגילוי אלקות במציאות העולם עצמה (שביעי בפ"ע), והשלימות דגילוי אלקות שלמעלה לגמרי מעולם (עשירי בפ"ע), וחיבור שניהם יחד.

50 קידושין מ, א.

51 בראשית א, ד. י. יב. יה. כא. כה.

52 שם, לא.

53 ישע"י נח, ה. וראה אגה"ת ספ"ב.

54 תניא אגה"ק סכ"ב (קלד, סע"ב), וראה בארוכה אוה"ת מסעי (כרך ד) ס"ע א'שפד ואילך – לענין ד' הצומות.

55 זכרי' ה, יט.

ובהקדים הטעם לכך שכל התעניות – מלבד יוהכ"פ – הן מדברי קבלה ולא מן התורה:

הטעם לזה יש לומר ע"פ החילוק המדובר לעיל בין תורה שבכתב ותורה שבע"פ: מן התורה – תורת מוסד⁶¹ – אין ענין דתענית (מלבד יוהכ"פ⁶²). זאת אומרת: מן התורה – כפי שהעולם הוא מצד למעלה (מצד בריאתו ע"י הקב"ה) – הרי הוא במילואו ובשלימותו, ואין שם (כל-כך⁶³) ענין בלתי רצוי (חטא) שיצטרכו עליו תענית (שבאה, מפני הצרות שאירעו בהן כדי לעורר הלבבות לפתות דרכי התשובה" על „מעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהי' כמעשינו

יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים"⁶⁴.

ויש לומר, שהטוב הפנימי (בטו"ב תמוז) נמצא בגלוי כאשר שבעה עשר בתמוז חל ביום השבת – יום השביעי (כבקביעות שנה זו), שאז לא צמים⁶⁵, כיון שבשבת „אין עצב בה"⁶⁷, ואדרבה – מצוה, „לענגו בעונג אכילה ושת"⁶⁸, ענינו של שבת הוא עונג, במילא ה"ז דוחה את התענית, ואסור לצום אז.

זאת אומרת, שבשבעה עשר בתמוז שחל להיות בשבת ישנם שתי המעלות יחדיו: שלימות הטוב למעלה – שביעי (שבת), והשלימות דגילוי טוב הנעלם שבא ע"י עבודת המטה – עשירי.

ההכח לזה בא מכפי ששני הענינים (שבת וצום שבעה עשר בתמוז) נמצאים בתורה (ע"ד האמור לעיל (ס"ד) שהכח לעבודה דשביעי ועשירי בא מכך שבתורה ישנם שני הענינים, שבעת ימי בראשית בתושב"כ, בעשרה מאמרות נברא העולם בתושבע"פ):

הטעם הפשוט לאיסור תענית בשבת הוא, כיון ששבת (ומצות עונג שבת) היא מן התורה⁶⁹, שזה דוחה את התעניות שהן מדברי קבלה⁶⁰.

וי"ל הביאור בזה בפנימיות הענינים,

(56) רמב"ם סוף הל' תעניות.

* (56) רמב"ם שם פ"ה ה"ה. טושי"ע או"ח סתק"ב ס"ג.

(57) משלי י, כב. ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז. הובא בתורה"ה מאן דאמר – מו"ק כג, ב. – ואמרו חז"ל „וביום שמחתכם אלו השבתות" (ספרי בהעלותך י, י).

(58) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רמב.

(59) „ואף להאומרים שהוא (מצות עונג שבת) מדברי קבלה . . מ"מ להתענות לגמרי לד"ה אסור מן התורה" (שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ח ס"ז).

(60) רמב"ם הל' תעניות פ"ה ה"ד.

(61) משלי לא, כו.

(62) וגם בנוגע ליוהכ"פ מבואר ש„מאחבת הקב"ה לישראל שלא ציווים להתענות אלא יום א' בשנה ולטובתם לכפר עונותיהם וציווים שיאכלו וישתו תחלה שלא יזיק להם העינוי". ויתירה מזה: נאמר (אמור כג, לב) „ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש", „שהוציא הכתוב את האכילה בלשון עינוי ולא אמר בפירוש שיאכלו וישתו, לומר לך שהאוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו ה' מתענה בו (בתשיעי ועשירי) מחמת מצות הקב"ה שצוה להתענות בו כו' שהאוכל ושותה בתשיעי שכרו הרבה מאד כאילו ה' מתענה בטו"ו כו" (שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס תרד). וראה הערה הבאה.

(63) אלא שמכיון שכל הענינים – גם ענין התשובה (על החטא) – נמשכים מן התורה, וליכא מידי דלא רמזו באורייתא (ראה חז"ג רכא, א. וראה תענית ט, א) – לכן, יש תענית דיוהכ"פ מן התורה, „לכפר על בני ישראל מכל חטאתם" (אחרי טז, לד)*.

(* וראה שיחת צוס גדל"י (סה"ש תנשא"א ח"ב ע' 829 ואילך. ח"א ע' 117 ואילך), שימי הצומות שמדברגן נמשכים מצום יוהכ"פ (שמה"ת), כיון שכל המצוות דרבנן יוצאות ונמשכות ממצוות התורה (דוגמתן) – תניא אה"ק סכ"ט (קג, טע"א).

אבל ביחד עם זה ישנה בשבת שבעה עשר בתמוז גם המעלה דגילוי טוב הפנימי להתענית (בחי' עשר), כיון שבמקום לצום מצוה לענגו בעונג אכילה ושת"י, והוא יום שמחה, מעין וכהכנה לדחיית התענית בשלימות לע"ל, כאשר יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה [כפתגם הידוע⁶⁴ בנוגע לשבעה עשר בתמוז שחל בשבת: הלואי שיהי' נדחה בשלימות ויהפך לששון ולשמחה].

ז. ובוה מתוסף עוד יותר ע"י שבת עשירי בתמוז: כאשר שבעה עשר בתמוז חל בשבת, הרי השבת שלפני זה - שממנו מתברך שבת שבעה עשר בתמוז - הוא תמיד יום עשירי בחודש (תמוז). ויש לומר ע"ד הרמז: מענין השביעי (שבת) ועשירי (בחודש) - החיבור הטוב הגלוי והטוב הנעלם (שמתגלה ע"י עבודת המטה) - נמשכת הברכה (מלשון המשכה⁶⁵) ונתינת כח לשבת הבא לפעול את החיבור דב' המעלות בשבת שבעה עשר בתמוז: גילוי הטוב דשבת (הבא מלמעלה), וגילוי הטוב הפנימי בשבעה עשר - (בגימטריא) טו"ב - בתמוז.

ויש לקשר זה גם עם כך ש,בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות⁶⁶: בהענין

עתה עד שגרם להם ולנו אותן הצרות⁶⁴. משא"כ מצד דברי קבלה (בערך ל,דברי תורה), שפוסקים את ההלכות ע"פ הערכת מצב העולם בפועל למטה (ע"ד תושבע"פ לגבי תושב"כ כנ"ל) - הרי, כיון שמצד העולם למטה (שבו ניתנה בחירה בטוב או בהפכו), יכולה להיות ירידה ע"י החטא ר"ל, לכן באות התעניות לתקן זאת ע"י עבודת התשובה - ההוספה והחידוש שנפעל בהבריאה ע"י עבודת האדם (יותר מכפי שישנו בהבריאה מצ"ע).

מן התורה נמצא בגילוי (בעיקר) הטוב הגלוי בהבריאה; משא"כ ע"י דברי קבלה (ועד"ז תושבע"פ בכלל) מתגלה גם הטוב הנעלם שישנו למטה, כולל - הטוב הפנימי בהצום דשבעה עשר (טו"ב) בתמוז, כפי שיתגלה לע"ל כאשר יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה.

ועפ"ז מובן הכח דשבת לדחות תענית: כיון ששבת היא מן התורה, הרי היא קשורה עם גילוי הטוב מלמעלה (שביעי), וקראת לשבת עונג⁶⁵, ולכן אין מקום לתענית⁶⁶ או [מלבד יוה"כ שהוא מן התורה].

64 רמב"ם הל' תעניות רפ"ה.

65 ישע"י נח, יג.

66 ומה שהתירו חכמים להתענות תענית חלום בשבת - הרי זה (החלום) לא מצד סדר הבריאה מצ"ע (שהוא טוב), אלא "הוראה מן השמים" * (ולכן, אם הרהר ביום וחלם בלילה לא יתענה עליו כלל בשבת בכל ענין שאין בוה הוראה מן השמים כלל" - שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ח סוס"ז). כלומר: תענית חלום שייך דוקא בזמן הזה קודם המצב ד,ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" (וכר"י יג, ב), שאז התירו לו חכמים להתענות תענית חלום, בשביל שיקרע גזר דינו" (שו"ע אדה"ז שם ס"ג).

* ואף ש.אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי לבו" (ברכות נה, טע"ב. וראה חז"א קפג, א) - ה"ז רק ע"פ רוב, ותורה על הרוב תדבר (ראה מו"ג ח"ג פל"ד).

ולהעיר מטעם השני שמביא (כשו"ע אדה"ז) שם (להיתר תענית חלום בשבת), לפי שאין כאן ביטול עונג שבת לגמרי כיון שנפשו עגומה עליו בשביל חלומו אם לא יתענה, ואם יתענה בטוח הוא שיקרע גזר דינו, א"כ הרי התענית הזה תענוג הוא לו, ו"לא יתענה עליהם בשבת אא"כ התענית עונג לו כו' שיש לו עונג מהתענית יותר ממה שיהי' לו כשיאכל וישתה" (שם ס"ז).

67 ספר השיחות היש"ת ע' 157. נת' בארוכה בלקו"ש חל"ג ע' 156 ואילך. שיחת ש"פ בלק, י"ז תמוז (נדחה) תשמ"ח (ס' השיחות ח"ב ע' 526 ואילך).

68 ראה תו"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

69 משנה תענית כו, א"ב.

ה. ולהוסיף השייכות עם פרשת השבוע דשבת זו - פ' חוקת:

הטעם לכך שנאמר „זאת חוקת התורה“ על מצות פרה אדומה (אע"פ שהיא לכאורה רק מצוה אחת בתורה) - מבואר בחסידות⁷⁶, כיון שמצות פרה אדומה כלולה משני הענינים דרצוא ושוב: שריפת הפרה (רצוא), ו-ונתן מים חיים אל כלי⁷⁷ (שוב), שבשני ענינים אלו דרצוא ושוב מתחלקת כללות התורה⁷⁸: התשוקה והרצוא באהבה כרשפי אש דבנ"י להתעלות ולהכלל באלקות; ההמשכה והשוב להמשיך אלקות למטה, ולעשות דירה לו יתברך בתחתונים⁷⁹.

ויש לומר שרצוא ושוב הם ע"ד החילוק בין שבעה (ימי השבוע) ועשרה (ימי החודש): רצוא מורה על עבודת התשוקה והעלי' למעלה מן העולם, עד באופן דכלות הנפש למעלה מהגבלת הגוף - ע"ד הענין דעשרה, שמגיע לבלי גבול (שלמעלה מעולם). שוב הוא העבודה מלמעלה למטה - להמשיך את האורות בכלים למטה, העבודה כנשמה בגוף דוקא, שלזה צריכים להמשיך ע"פ הכלים והגדרים דהגוף והבריאה - ע"ד הענין דשבעה (גדר הבריאה). ושלמות העבודה היא בחיבור שניהם יחד: ביחד עם הרצוא וכלות הנפש צריכה להיות

דשירת הלוחות ישנו טוב פנימי (שעל ידו ניתוסף הריבוי בתורה בלוחות השניות יותר מכפי שהי' מצד לוחות הראשונות, כדאיתא במדרש⁸⁰). ולכן אמר הקב"ה למשה⁸¹ „יישר כתך ששברת“: העילוי מתגלה דוקא ע"י „כתך“ של האדם (עבודת המטה) - ע"ד המעלה דעבודת התשובה (אלא שבוה מקבלים אח"כ גם את הסיוע מהקב"ה, שאומר „יישר כתך“).

ובשבת שלפני זה - שהיא בתוך הארבעים ימים הראשונים דשהיית משה בהר סיני, קודם שבירת הלוחות - נמצאת בגלוי המעלה דלוחות ראשונות - עבודת הצדיקים, מצד זה ש„עשה האלקים את האדם ישר“⁸², אלא שבוה ישנה גם המעלה דעשירי שבא ע"י עבודת המטה⁸³ (ע"ד לאתבא⁸⁴ צדיקא בתיובתא⁸⁵).

(70) שמו"ר רפמ"ו.

(71) שבת פו, א. וש"נ. הובא בפרש"י עה"ת ס"פ ברכה.

(72) קהלת ז, כט.

(73) ראה בארוכה סה"ש תש"ג ח"ב ע' 516 ואילך.

(74) מאמר הזהר, הובא בלקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, סע"ב. מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"ב ע' תקלד - וראה חז"ג קנג, ב.

(75) והוה גם החילוק בין הענין ד„שבעה-עשר“ בשבת זו ו„שבעה עשר בתמוז“ (בשבת הבאה): אף שגם שבעה עשר בתמוז כולל המספר שבעה (נוסף על מספר עשרה), הרי בשבעה עשר בתמוז, הטוב (שבעה עשר), גם דבחי' שבע, הוא רק במספר ימי החודש, המורה על החידוש הבא ע"י עבודת המטה, כי שבעה עשר בתמוז הוא בגלוי יום תענית, וצריכים להפכו ע"י עבודת התשובה (אלא שכשחל ביום השבת, יום השביעי, יש בוה גם הכה דטוב גלוי (שביעי) של יום השבת). ואילו בשבת עשירי בתמוז - הרי שביעי ועשירי הם בבי' מנינים שונים (שביעי בימי השבוע, ועשירי בימי החודש), כי זהו לפני הירידה דשבעה עשר בתמוז, ויש שם בגלוי רק המעלה דשביעי והמעלה דעשירי (הבאה ע"י עבודת האדם), וחיבורם יחד - ע"ד לאתבא צדיקא בתיובתא. ועצ"ע.

(76) לקו"ת ריש פרשתנו (נו, ב). ובכ"מ.

(77) פרשתנו יט, יז.

(78) ולהעיר ש„רצוא ושוב“ בגימטריא תורה (לקו"ת בחוקותי מט, ג), תרי"א (פ') הראב"ד לספר יצירה פ"א מ"ט, א. איתיות יראת - כנגד התרי"א מצוות התורה ששמעו ישראל מפי משה (מלבד אנכי ולא יהי' ש.מפי הגבורה שמענום) - מכות כד, רע"א. ויש לומר, שבוה מרומז שהענין דרצוא ושוב (כללות התורה) בא ע"י עבודת המטה (תרי"א מצוות ששמעו מפי משה).

(79) ראה תנחומא נשא טו. ועוד. תניא רפלי"ו.

ובכ"מ.

[וכולל דברי קבלה⁸⁷]. תושב"כ ניתנה מלמעלה, ולכן מדובר שם בגלוי והיא נותנת כח בעיקר לגלות את הטוב הגלוי ושלימות הבריאה מצד למעלה (שביעי). ותושב"פ נתחדשה בעיקר ע"י עבודת האדם, ולכן מדובר שם והיא נותנת כח בעיקר לגלות את הטוב הנעלם ושלימות הבריאה שנפעל ע"י עבודת המטה.

בפרטיות יותר זהו החילוק בין נגלה לתורה ופנימיות התורה, גופא דאורייתא ונשמטא דאורייתא⁸⁸: נגלה דתורה מגלה בעיקר את ההלכות כפי שצריכים להתנהג במעשה בפועל, קשורה בעיקר עם החלק הגלוי - הגוף - של יהודי ושל העולם, וזה מקשר את היהודי (ואת העולם) עם בחי' גליא דקוב"ה⁸⁹ (אלקות שבערך לעולם). פנימיות התורה מדברת בעיקר אודות הפנימיות והנשמה דהאדם ודהעולם, ועי"ז מתקשרים עם בחי' סתים דקוב"ה⁹⁰ (אלקות שלמעלה לגמרי מעולם).

ומזה מובן, שהכח לגלות את הטוב הגלוי בעולם (שבעה) הוא בעיקר ע"י גליא דתורה, והכח לגלות את הטוב הפנימי (עשרה), עד טוב הנעלם (בחסדים הנסתרים⁹¹) בתענית וכיו"ב - הוא ע"י פנימיות התורה. וכפי שרואים בפועל, שע"י הבנת פנימיות ונשמט הדבר, יכולים לראות שם גם את הטוב הנעלם, אע"פ שבגלוי אין רואים זאת, או שרואים להיפך (היפך הטוב).

ועפ"ז יש לומר, שהגם שתושב"פ בכללות נתגלתה ע"י עבודת האדם למטה, ה"ז בהדגשה יתירה בהגילוי

העבודה כנשמה בגוף, ובהרצוא צריכה להיות מורגשת הכוונה שצריכים להמשיך זאת למטה; ובהשוב גופא צריך להיות מורגש ש"על כרחק אתה חי"⁸⁰, כיון שבהיותו נשמה בגוף נמצא הוא ברצוא תמידי למעלה.

[ובפרטיות יותר יש לומר, שבהענין דחודש (לבנה) ישנם בהדגשה שני הענינים דרצוא ושוב - „ונפקדת כי יפקד מושבך"⁸¹: מיעוט הלבנה („יפקד מושבך") מורה על ביטולה, שבא מצד הרצוא שלה לקבל (אור השמש, אור המשפיע), ואידי דטריד למיבלע לא פליט⁸²; וזה מביא אח"כ למולד הלבנה מחדש („ונפקדת") - בבחי' שוב, גילוי אור הלבנה מחדש, „להאיר על הארץ"⁸³].

ט. ע"פ הנ"ל תובן גם השייכות עם חג הגאולה, י"ב-י"ג תמוז שמתברך ובא בתוך ג' הימים הראשונים דשבת זו⁸⁴, עשירי בתמוז⁸⁵:

הכח לפעול את הגילוי דשבעה ועשרה בעולם בא מזה שעושים זאת קודם בתורה, כיון ש"קודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא, בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא"⁸⁶:

דובר לעיל (ס"ד), שבתורה ישנן שתי דרגות: תורה שבכתב ותורה שבע"פ

(80) אבות ספ"ד.

(81) שמואל"א כ, יח.

(82) ראה חולין ה, ב.

(83) בראשית א, יז.

(84) „בתר שבתא" (פסחים קד, סע"א).

(85) להעיר ששבת שעברה היתה ג' תמוז,

התחלת הגאולה. ושבת זה, עשירי בתמוז, באה לאחרי שעברו ז' ימי השבוע מאז - העבודה

בכירור ה' מדות, וביחד עם העבודה בג' מוחין (דג' תמוז) - נעשה הגילוי דבחי' עשר (בתמוז),

שמיני מתברך י"ב-י"ג תמוז.

(86) חז"ב קסא, ריש ע"ב.

(87) ראה לעיל ס"ו.

(88) חז"ג קנב, א.

(89) ראה זהר שם עג, א.

(90) ראה תניא פכ"ו, ובכ"מ.

כיצד יתכן שדוקא או מתגלית, ובהרחבה, פנימיות התורה, יותר מבדורות הראשונים?

והביאור בזה: דוקא ע"י העבודה למטה מגלים את הענינים הסתומים (יותר מכפי שישנם בגילוי מצ"ע). ע"ד האמור לעיל, שדוקא ע"י עבודת האדם נעשה הגילוי דג' מוחין (עשר ארצות), הענינים שלא נמצאים בגלוי בהבריאה מצ"ע (אפילו בהיותה בריאה של הקב"ה), עד העילוי ד"אלה תולדות פרץ", שלמעלה מ"אלה תולדות השמים והארץ בהבראם".

ועד"ז מובן, שדוקא ע"י העבודה בחושך הגלות, ובפרט בדורות האחרונים - כשהחושך מעורר יותר את עבודת האדם - מתגלים המעיינות דפנימיות התורה⁹⁸. ולכן מתוסף בזה בכל דור ודור דוקא ע"י הירידה שבכל דור.

י. בזה תובן השייכות דשבת זו, עשירי בתמוז, עם חג הגאולה:

ידוע שע"י המאסר והגאולה די"ב-י"ג תמוז ניתוסף בהפצת המעיינות חוצה, עד שזה (המאסר והגאולה) הביא ליציאת בעל הגאולה ממדינה ההיא, ולאחרי השתלשלות - בואו ל"חצי כדור התחתון", שזה הוסיף בהגילוי דפנימיות התורה, באופן דהפצה אפילו לגבי ההפצה בדורות שלפני זה, עד שזה מגיע לכל קצוי תבל, עד בחוצה שאין חוצה ממנו⁹⁹.

והגילוי דפנימיות התורה נמשך באופן דפעולה נמשכת (מוזמן הגאולה) - ע"י התלמידים ותלמידי תלמידיו דבעל הגאולה, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו,

דפנימיות התורה - כיון שבכדי לגלות את בחי' סתים דאורייתא (ועי"ז הסתים דקוב"ה), שלא ניתנה בגלוי למטה - צריכים להגיע דוקא ליגיעה דעבודת האדם [ע"ד המעלה דלוחות שניות לגבי לוחות ראשונות, ובכלל - דתושבע"פ לגבי תושב"כ].

וזהו אחד הטעמים לכך שהגילוי דפנימיות התורה (ג' המוחין קיני קניזי וקדמוני) שמתוספים לעתיד לבוא בא דוקא ע"י העבודה ב"אריכות הגלות הזה" (שלא בערך ארוך מגלות מצרים שהביא לגילוי דתורה הנגלית במ"ת)¹⁰¹, ומעין זה ("טועמי' חיים זכו")⁹² בדורות האחרונים (דוקא) דגלות, החל מ"מצוה לגלות זאת החכמה" בזמן האריז"ל⁹³, ואח"כ באופן ד"יפוצו מעיינותיך חוצה" ע"י הבעש"ט⁹⁴, ואח"כ - בהתלבשות בחכמה בינה ודעת (באופן דיתפרנסוין)⁹⁵ ע"י תורת חסידות חב"ד דאדמו"ר הוקן ורבותינו נשיאינו ממלאי מקומו, ובכל דור ודור - מתוסף יותר ויותר בהגילוי דפנימיות התורה (ויתירה מזה -) סודות התורה (כדלקמן), דלכאורה, אפשר לשאול: כיון שמדור לדור מתוסף בירידת הדורות, אם ראשונים בני מלאכים אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים אנו וכו"⁹⁶, ועאכו"כ בדורות האחרונים דעקבתא דמשיחא⁹⁷ -

91 תו"א ר"פ שמות (מט, א).

92 ראה לקו"ש ח"כ ע' 173. ושנ.

93 תניא אגה"ק סכ"ו (קמב, ב).

94 ראה באגה"ק הידועה דהבעש"ט (כתר שם טוב בתחלתו. ובכ"מ).

95 ל' התקו"ז ת"ו בסופו. וראה הקדמת המק"מ לספרו. כסא מלך לתקו"ז שם. ועוד.

96 שבת קיב, ב. וראה גם ירושלמי דמאי פ"א ה"ג. שקלים רפ"ה. בר"פ פ"ס, ת. (וראה לקו"ש חט"ו ע' 281 הערה 14).

97 ראה משנה סוטה מט, ב.

98 וראה קונטרס ענינה של תורת החסידות שוה"ג להערה 78.

99 ראה בכ"ז "קובץ כ"ח סיון - יובל שנים" ע' 37 ואילך.

עצמותו ית'.

ובזה ניתוסף עוד יותר בקביעות שנה זו, כשהג האוללה מתברך משבת עשירי בתמוז, וש"פ חוקת - שמרמו על חיבור שני הענינים דשביעי ועשירי (רצוא ושוב), (אלקות שב)עולם ואלקות שלמעלה מעולם.

עד שזה נעשה הכנה מיד לגאולה האמיתית והשלימה (כידוע) ש"ע הפצת המעניות חוצה מביאים את, "אתי מר" דא מלכא משיחא], כשתהי שלימות החיבור דשביעי ועשירי: הן מעלת ושלמות העולם כפי שהוא מצד הבריאה (בשבעת ימי בראשית), והן חידוש ושלמות הבריאה שנפעל ע"י עבודת האדם - "אלה תולדות פרץ", והיבור שתי המעלות יחד.

יא. מכל דבר צריכים להוציא לימוד והוראה פרטית בעבודת השם (כתורת הבעש"ט הידועה¹⁰³), ועאכו"כ מקביעות ע"פ תורה - החיבור דיום בשבוע ויום בחודש, ובפרט ביום זה - יום השביעי בשבוע ויום העשירי בחודש.

אחד הלימודים בזה:

בכל יום צריכה להיות אצל יהודי עבודה כפולה - (א) העבודה ד"ימי השבוע", שיפעל במציאות העולם, ושם יגלה אלקות, (ב) העבודה ד"ימי החודש", שיפעל חידוש בהבראה, יותר מכפי שיש בה מצ"ע.

שתי עבודות אלו רואים בסדר עבודתו של יהודי בכל יום, ומיד בתחלת היום: ב"מודה אני לפניך" (שיהודי אומר מיד כשניעור משנתו¹⁰⁴) הוא מודה על שני

ו"הנשיא הוא הכל"¹⁰⁰ - הוא נותן כח לכל בני"י (הכל) דדור זה, ובפרט ע"י תלמידיו שזכו לראותו בעיני בשר פנים אל פנים (נוסף לזה שאצל כולם הרי "מזליהו חזי"¹⁰¹), וראיית פני הצדיק ונשיא הדור פועלת בהרואים, עד שניכר ומשתקף בהם מה שהם ראו, כולל ולכל לראש - בעבודתם ד"יפוצו מעינותיך חוצה",

ובאופן שהולך ומתפשט משנה לשנה, ובפרט בשנים הכי אחרונות - כפי שרואים בפועל, שבשנים האחרונות זכינו והדפיסו ומדפיסים הלאה ריבוי גדול דמאמרי חסידות שהיו עד עתה בכתב-יד ובגלוי רק ליחיד סגולה, עד גם ענינים שהיו עד עתה גנוזים מכולם, ודוקא עכשיו מדפיסים אותם והם מתפרסמים לכל

- [ואשרי חלקם וגדול זכותם של כל אלו ושל יוצאי חלציהם שי' שהתעסקו וממשיכים להתעסק בהדפסת הספרים, ע"י סיוע בממונם, או טירחא בגופם וכיו"ב]. -

והגילוי דפנימיות התורה וסודות התורה - נותן את הכח לגלות בעולם גם את הענינים שלמעלה מגדרי העולם (בחי עשר), כידוע¹⁰² ש"ע"י גילוי תורת חסידות חב"ד בכלל, המאפשרת להבין חסידות בשכל האדם עד בשכל דנה"ב, ובפרט כפי שנתוסף בזה בדורות האחרונים, מקבלים כח מיוחד לעשות מעניני העולם כלים לאלקות, עד שהעולם יעשה דירה לו יתברך בתחתונים - שבמציאות העולם (שבעה) יהי הגילוי דאלקות שלמעלה מעולם (עשרה), עד

103 נסמן בהערה 6.

104 שו"ע אדה"ז או"ח ס"א ס"ה. מהדו"ת שם

ס"ו. סידור אדה"ז במקומו.

100 פרש"י פרשתנו כא, כא.

101 ראה מגילה ג, א. סנהדרין צד, רע"א.

102 ראה סה"מ תרפ"ה ע' פה.

רואה אותה בעיניו), אבל הוא מרגיש ומבין שיש בו כח על-גופני (רוחני) שמחי' אותו. הילד מבין גם, שגופו - בהיותו דבר גשמי, אותו הוא רואה בגלוי בעיניו - ה"ה מוגבל במדה מסויימת, ודורש מדה מסויימת של מאכל ומשקה בכדי שיחי'. משא"כ נשמתו - שהיא רוחניות (חלק אלוקה ממעל ממש¹⁰⁷) - אין לה הגבלות גשמיות. ולכן ה"ה מבין, שהעבודה שעושה עם גופו, שהגוף יעבוד את הקב"ה - קשורה עם הגבלות הגוף והעולם. והעבודה שעושה עם נשמתו, היא ללא הגבלות אלו.

וכמו"כ בהנשמה עצמה - ישנם דרגות, ובכללות - שתי דרגות: פנימיות הנשמה והיצוניות הנשמה. כפי שגם ילד מבין, שבדברים שנוגעים לו בנפש - ישנם דברים שנוגעים בפנימיות נפשו (ורודף אחריהם בחזקה רבה), ודברים שנוגעים רק בחיצוניות נפשו (אין הוא רודף אחריהם, ועד שיכול לפעמים לשכות אודותם). וכך גם בעבודתו בשני חלקי הנשמה - חיצונית הנשמה קשורה עם מדידה והגבלה, בערך להעבודה דפנימיות הנשמה, שהיא למעלה ממדידה והגבלה.

עד"ז גם בעבודתו של יהודי בתורה ומצוות עצמם - ישנו החילוק בין גופא דאורייתא (נגלה תורה), שיש לו מדידה והגבלה¹⁰⁸, ונשמתא דאורייתא (פנימיות התורה), שהיא למעלה ממדידה והגבלה¹⁰⁸. וכך גם בפנימיות התורה גופא - ישנה נשמתא דאורייתא (רויז) ונשמתא דנשמתא דאורייתא (רויז דרויז)¹⁰⁹.

ענינים: (א) „שהחזרת בי נשתי" - שהקב"ה החזיר לו את נשמתו (שהיתה לו אתמול, שלשום וכו'). זאת אומרת, שזה קשור עם הסדר ה"טבעי" כפי שהקב"ה מתנהג עם כאו"א מישראל (ועד"ז עם כל אדם) בכל בוקר. ובהתאם לזה היא גם עבודתו של היהודי - שעושה עבודתו ע"ד הרגיל, בסדר הטבע. (ב) „רבה אמונתך" מרמז על גילוי אלקות שהוא „רבה", למעלה ממדידה והגבלה (דהסדר הטבעי והרגיל). וזה צריך לעורר ביהודי - מדה כנגד מדה - עבודה באופן ד„רבה", למעלה מרגילות שלו.

בכללות יותר משתקפים שני ענינים אלו בהמשך ברכות השחר: תחילה אומרים ברכות הקשורות עם האופן שבו הקב"ה מנהיג את העולם (בלבושי הטבע) - „הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה", „פוקח עורים", „מתיר אטורים", וכו'¹⁰⁵. אח"כ אומרים את ברכת התורה (ובהמשך לזה אומרים חלקים מתושב"כ ותושבע"פ) - שתורה קדמה (במעלה) לעולם¹⁰⁶.

וכמו"כ ישנם אצל יהודי בכללות שני אופני עבודה, החל מעצמו (עולם קטן זה האדם) - העבודה דבירור הגוף וחלקו בעולם, שקשור עם ההגבלות דטבע העולם (שביעי'), והעבודה דגילוי הנשמה, ועבודה בלימוד התורה וקיום המצוות, שלמעלה מהגבלת העולם (עשירי').

כמוכן גם בפשטות: אפילו ילד קטן מבין שיש לו שני חלקים - גוף ונשמה. גופו מקבל חיות בדרך הטבע ע"י אכילה ושתי', ומתנהג בכלל ע"פ הסדר הטבעי העולם. ונשמתו מוסתרת מצ"ע (אין הוא

(107) תניא רפ"ב.

(108) המשך תער"ב ח"א ספ"ח. סה"מ ה'ש"ת ע' 67. וראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' רטו.
(109) זהר שבעה ערה 88. וראה אמרי בינה שער הק"ש פנ"ד.

(105) ראה ברכות ס, ב.

(106) ראה פסחים נד, א. מדרש תהלים צ, ד.
ב"ר פ"י, ב. נתחומא וישב ד. ושי"ב. זח"ב מט, א.
וראה סה"מ תש"ח ס"ע 272.

בהן אין הכוונה לעיכובא] כוונת המצוה בשלימות (כל חד לפום שיעורא דילי), וגם - בקיום המצוות באופן דלפנים משורת הדין.

כולל ובמיוחד במצות הצדקה - הגם שבצדקה לא נוגע כוונת הנותן, אבל הרי ידוע שהמצוה היא בשלימות יתירה כאשר עושים אותה בסבר פנים יפות וכו'¹¹¹. יראו להוסיף הן בנתינת הצדקה בפועל (בכמות), ביחד עם הוספה בה, נשמה" דמצוה זו - הכוונה, ובסבר פנים יפות.

ועד"ו גם בצדקה בדיבור - ע"י נתינת עצה טובה לזולת, ודיבור טוב על הזולת, וצדקה במחשבה - ע"י מחשבה טובה על הזולת.

ובכל זה - נוסף על פעולת עצמו בזה, ישפיעו בזה גם על אחרים, עד, ואהבת לרעך כמוך¹¹², שגם הם יעשו כך בכל הפרטים הנ"ל.

יג. ובקשר עם חג הגאולה עצמו - יעשו גם את כל ההכנות המתאימות לסדר התוועדויות בקשר עם חג הגאולה בכל מקום ומקום ביום המתאים לפי תנאי המקום - ביום ד"ב תמוז, או י"ג תמוז, או בשני הימים, או גם - בימים שלאחרי זה, ובפרט ביום השבת.

והתוועדויות שבהן כו"כ מישראל מתאספים יחדיו, ואיש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק¹¹³ - בקבלת החלטות טובות בהוספה בעניני יהדות, תורה ומצוות¹¹⁴, ובפרט - בהפצת התורה והיהדות, והפצת המעיינות חוצה.

ויהי רצון, שתכף ומיד ממש, עוד

ועד"ו במצוות ישנו גוף המצוה - מעשה המצוה, ונשמת המצוה - כוונת המצוה (ועד"ו קיום המצוה באופן דלפנים משורת הדין).

ובכל ענינים אלו ישנו הלימוד הנ"ל - שבכל יום ויום צריכים להיות שני עניני עבודה, וחיבור שניהם יחד - הן העבודה עם הגוף והן עם הנשמה, הן בלימוד נגלה דתורה והן בלימוד פנימיות התורה, הן קיום מעשה המצוות והן כוונת המצוות, ובאופן שעושים את שניהם יחדיו.

יב. ובנוגע לפועל - ובפרט בעמדנו בסמיכות לחג הגאולה ד"ב-י"ג תמוז, שבו ניתוסף הוספה וחיידוש בהרבצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה - יש להציע:

נוסף על השיעורים הקבועים בלימוד התורה שיש לכל אחד בכל יום - יוסיפו בכל יום (כל חד לפום שיעורא דילי) לימוד מיוחד ללימוד ענין בנגלה דתורה וענין בפנימיות התורה¹¹⁵ - עכ"פ ענין אחד לעיונא בכל אחד מהם, ובמיוחד - ענין שכולל את החיבור דנגלה והסידות ביחד, זא. הן הפירוש הפשוט בזה ע"פ נגלה ביחד עם הביאור בזה בפנימיות הענינים. וכפי שמצינו במיוחד בדברי תורת רבותינו נשיאינו שנדפסים בפרט לאחרונה.

וכמו"כ יוסיפו בקיום המצוות בהידור, ובהדגשה - ע"י הוספה בכוונת המצוה, להדגיש במיוחד שביחד עם קיום המצוה בפועל יהי בזה גם [אפילו בנוגע למצוות

111 ראה רמב"ם הל' מתנות עניים פ"י.

112 קדושים יט, יח.

113 לשון הכתוב - ישעי' מא, ו.

110 להעיר מהנהגת האריו"ל (שער המצוות וטעמי המצוות פ' ואתחנן, פ"ח שער הנהגת הלימוד פ"א, ש"ה, מעיין ו' דרכים ע"ד הפשוט (בהלכה) נגד ו' ימי החול, וא' על דרך הסוד כנגד יום השבת".

מופתי", ו"רבות" בלשון התורה פירוש יותר ויותר, עד בלי הגבלה.

עד תיכף הגאולה האמיתית והשלימה, כמ"ש "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹¹⁶, נפלאות גם בערך לנפלאות במצרים¹¹⁷ - הן באיכות הנפלאות והן בכמות הנפלאות.

והקיצו ורננו שוכני עפר¹¹⁸, ובעל הגאולה בתוכם ובראשם, ביחד עם כל בני" - נשמות בריאות בגופים בריאים - ובנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו¹¹⁹, טסים עם ענני שמיא¹²⁰ לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, ולבית המקדש השלישי, מקדש אדני-י כוננו ידיך¹²¹.

קודם חג הגאולה, ועאכו"כ לפני היום דשבעה עשר בתמוז - תבוא כבר הגאולה, כך שלפני ההתחלה ד"בין המצרים" יהי' "יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו - תהיי' בפשטות ביאת המשיח והתפשטות המשיח, "מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו כו', ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמת ה'", ויעשה ויצליח ויבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל - כפס"ד הרמב"ם¹¹⁴,

וכל זה נעשה באופן של - (רמב"ם ר"ת), "רבות מופתי בארץ מצרים"¹¹⁵, שעוד בהיותנו במיצרים וגבולים דגלות, מתגלים "רבות מופתי", ונעשה "רבות מופתי", כך שכאשר שואלים יהודי: מה הי' המופת האחרון שראה? הוא משיב: מה פתאום האחרון?! ישנם ויהיו עוד "רבות

(116) מיכה ז, טו.
 (117) ראה אוה"ת נ"ך עה"פ שם.
 (118) ישע"י כו, יט.
 (119) בא י, ט.
 (120) דניאל ז, יג. סנהדרין צה, א.
 (121) בשלח טו, יז ובפרש"י. וראה חז"ג רכא,

א.

(114) הלי' מלכים ספ"א.
 (115) בא יא, ט.

משיחות ש"פ בלק, י"ז (טוב) תמוז ה'תנשא

שהרי מעיקר הדין כש"אין גזרת המלכות ואין שלום, רצו מתעניין רצו אין מתעניין", מלבד תשעה באב, "הואיל והוכפלו בו צרות"⁹, ועד להדחי' שבימות המשיח¹⁰, כפס"ד הרמב"ם¹¹ ש"כל הצומות האלו עתידיים ליבטל לימות המשיח", ויתירה מזה, כפי שמוסיף, "ולא עוד אלא שהם עתידיים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה, שנאמר¹² כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וגו' יהי' לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו".

ויש לומר, שמעין זה (ביטול הצום והפיכתו לששון ולשמחה) נעשה ביום התענית שחל בשבת - שלא זו בלבד שהתענית בטל, אלא שמתהפך לשמחה ותענוג דיום השבת.

ובסגנון אחר קצת: היחס דיום התענית ליום השבת הוא ב' אופנים: (א) שלילת הענין הבלתי-רצוי דיום התענית, שאינו שייך בשבת ונדחה מפניו למחרתו, (ב) הדגשת הענין החיובי דיום התענית שישנו גם כשחל בשבת (ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז) - שמתהפך לששון ולשמחה.

ב. וביאור הענין:

(9) ר"ה יח, ריש ע"ב (ובתוד"ה הואיל). וראה גם תוד"ה ורחץ - מגילה שם.
(10) ועפ"ז יומתק ש"אמר רבי הואיל ונדחה ידחה" ("רבי" דייקא, משא"כ חכמים שלא הודו לו) - מצד שייכותו למשיח, "אי מן חייא הוא ודאי היינו רבינו הקדוש", "אם משיח מאותן שחיין עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש" (סנהדרין צח, ב ובפרש"י).

(11) ה' תעניות בסופן.

(12) זכרי' ה, יט.

א. ענינו המיוחד של יום השבת שחל בו שבעה עשר בתמוז (שהצום נדחה) - יש לבאר בב' אופנים:

(א) בפשטות: כיון שיום השבת אסור בתענית, ועאכו"כ תענית הקשורה עם ענינים בלתי-רצויים ("ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהן"²), שהרי שבת, "אין עצב בה"³, ויתירה מזה, שיום השבת הוא יום של שמחה ("וביום שמחתכם אלו השבתות"⁴) ותענוג ("וקראת לשבת עונג"⁵) - נדחת התענית מפני השבת ליום ראשון שלאחרי השבת.⁶

(ב) ובעומק יותר אולי י"ל: דחיית התענית מפני יום השבת היא (לא רק דחי' ליום אחר, אלא גם ובעיקר) נתינת-כח לדחייתו וביטולו מכל וכל, כפי שמצינו ב"תשעה באב שחל להיות בשבת . . ודחינהו לאחר השבת ואמר רבי הואיל ונדחה ידחה"⁷ (ועאכו"כ בנוגע לשבעה עשר בתמוז שאינו חמור כתשעה באב,

(1) רמב"ם ה' תעניות פ"ה ה"ה. "טוש"ע או"ח סתק"ג ס"ג.

(2) רמב"ם שם ה"א.

(3) ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז. הובא בתוד"ה מ"ד - מו"ק כג, ב.

(4) ספרי בהעלותך יו"ד, יו"ד.

(5) ישעי' נח, יג.

(6) ולהעיר, שאף שבענינים מסויימים מקילים בתענית נדחה, הרי, בנוגע לכללות ענין התענית באחד בשבת יש חומר מיוחד, שיוצאים "מעונג שבת לצום" (שמטעם זה לא היו אנשי מעמד מתעניין באחד בשבת (תענית רפ"ד)).

(7) מגילה ה, ריש ע"ב.

(8) ראה מגילה שם: "רבי . . רחץ בקרונה של צפורי בשבעה עשר בתמוז". וראה השק"ט בנו"כ הטוש"ע שם.

ל"ששון ושמחה" שבאה לאחרי וע"י החורבן והגלות; אלא שבזמן הגלות מודגש בעיקר ענין הצום (אין שלום - צום), ובהגאולה יתגלה ענינו האמיתי, "ששון ושמחה" (בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה).

ג. ומעין זה - ביום התענית שחל בשבת:

כיון שיום השבת הוא יום רצון¹⁷, חמדת ימים אותו קראת¹⁸, ועד שקשור עם הגאולה, כמודגש בשירו של יום, "מזמור שיר ליום השבת, מזמור שיר לעתיד לבוא, ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"¹⁹ - לכן, כשחל בו יום התענית, לא שייך בו ענין ה"צום" הקשור עם החורבן והגלות, כי אם הענין ד"ששון ושמחה" הקשור עם הגאולה.

וענין זה מודגש בהאכילה ושתי' ביום התענית שחל בשבת, שמצוה "לענגו בעונג אכילה ושתי"²⁰, "דגים גדולים . . . בשר ויין"²¹, "תבשיל שמן ביותר ומשקה מבושם"²² (בשר שמן ויין ישן²³) - שבזה מודגש לא רק שלילת העינוי והעדר האכילה ושתי', הענין הבלתי-רצוי דיום התענית, אלא גם (ובעיקר) השמחה והתענוג שבאכילת בשר שמן ושתיית יין ישן (שאולי י"ל שביום התענית שחל בשבת צריך להוסיף בזה יותר מבכל שבתות השנה, כדי לשלול הקס"ד של

יום התענית - בחיצוניותו הו"ע בלתי-רצוי, עינוי שהוא היפך הרצון והעונג, אבל בפנימיותו הו"ע טוב, כלשון הכתובי, "יום רצון לה".

ובפרטיות יותר בנוגע ל"צום הרביעי", הראשון מד' ימי הצומות המפורשין בקבלה (צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי¹²) - שבחיצוניותו הו"ע בלתי-רצוי הקשור עם החורבן והגלות, אבל בפנימיותו הו"ע טוב, כמרומז גם בהקביעות ד"צום הרביעי" ביום שבעה עשר בחודש, בגימטריא "טוב"¹⁴, ועד לשלימות הטוב בגאולה¹⁵ (האמיתית ו)השלימה, כיון שהכוונה והתכלית דכללות ענין החורבן והגלות אינו אלא כדי לבוא להעילוי והשלימות דהגאולה (האמיתית והשלימה), היינו, שהגלות הו"ע חיצוני, ופנימיותו היא הגאולה.

ועפ"ז יש לבאר מ"ש בגמרא¹⁶ בפירוש הכתוב "צום הרביעי וגו' יהי' לבית יהודה לששון ולשמחה גו'", "קרי להו צום וקרי להו ששון ושמחה, בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה, אין שלום צום" - דלכאורה אינו מובן; איך יקרא יום אחד בשמות הפכיים לגמרי, "צום" ו"ששון ושמחה" - אלא כיון שכוונת ותכלית (הפנימיות דה"צום" היא הפיכתו

13 ישע"י נח, ה. וראה תניא אגה"ת ספ"ב.

14 ויש לומר, שענין זה מרומז גם ביום התענית שנדחה ליום י"ז תמוז - "זז", שבזה מודגש הענין הטוב שבתענית, "לחיותם ברעב", שה"רעב" (תענית) עצמו הו"ע של חיות (ראה לקו"ת שה"ש יד, ב. ובכ"מ).

15 להעיר מהשייכות ד"טוב" ל"גאולה" - אם יגאלך טוב יגאל" (לשון הכתוב - רות ג, יג. וראה אוה"ת בחוקותי ע' תרמא. המשך מים רבים תרל"ו פקל"ב. ועוד).

16 ר"ה שם.

17 וכמ"ש במנחת שבת, "ואני תפילתי לך ה' עת רצון" (תהלים סט, יד. וראה זו"ג קכט, א).

18 נוסח ברכת העמידה דש"ק.

19 תמיד בסופה.

20 שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רמב.

21 שם ס"ב.

22 רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"ז.

23 ראה תניא פ"ז: "האוכל בשרא שמינא דתורא ושותה יין מבושם . . . בשביל לקיים מצות עונג שבת".

בגופים דוקא, ועד שהנשמה תהי' ניוונית
מן הגוף.³¹

ובפרט שבהמשך לסעודות יום השבת
ישנה גם סעודת מלוה מלכה במוצאי
שבת, שכיון שקשורה עם כבוד השבת
(„ללוות את השבת ביציאתו דרך כבוד
כמו בכניסתו"³²) יש להקפיד בזה גם
במוצאי שבת י"ז בתמוז, ואולי י"ל עוד
יותר מבכל מוצאי שבת³³ - שלהיותה
„סעודתא דדוד מלכא משיחא"³⁴, מודגשת
בה ביותר השייכות לימות המשיח,
שיבטלו הצומות ויהפכו לששון ולשמחה
ולמועדים טובים.

ד. ויש לקשר ענין זה (הנתינת-כה
דיום השבת לדחיית וביטול „צום
הרביעי" והפיכתו ליום טוב ויום ששון
ושמחה בימות המשיח) עם פרשת השבוע,
פרשת בלק:

מהענינים המיוחדים שבפרשת בלק
(ובפרט בחלק הפרשה השייך במיוחד
ליום השבת) שבה נתפרש בתורה ע"ד
ביאת המשיח - כפס"ד הרמב"ם³⁵ „המלך
המשיח . . . התורה העידה עליו . . . בפרשת
בלעם נאמר ושם נבא בשני המשיחים,
במשיח הראשון שהוא דוד שהושיע את
ישראל מיד צריהם, ובמשיח האחרון

לעולם הבא . . . האומר אין תחיית המתים מן
התורה", „הוא כפר בתחיית המתים לפיכך לא יהי'
לו חלק בתחיית המתים, שכל מדותיו של הקב"ה
מדה כנגד מדה".

(31) ראה הנסמן בלקו"ש ח"כ ע' 44, וחכ"א ע'
88.

(32) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס ש.

(33) וע"ד שמצינו בתשעה באב שחל בשבת -
בנוגע לסעודה שלישית, סעודה המפסקת -
ש„אוכל בשר ושותה יין . . . ומעלה על שולחנו
אפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו" (טוש"ע
או"ח סתקנ"ב ס"ו).

(34) סידור הארז"ל במקומו. ועוד.

(35) ה'ל' מלכים רפ"א.

מיעוט בזה בגלל יום התענית²⁴, הענין
הטוב דיום התענית, שמתהפך ליום טוב
לששון ולשמחה.

ויש לומר, שבאכילת דגים גדולים
ובשר שמן ושתית יין ישן בסעודת שבת
שחל בו יום התענית (שאו"ל כנ"ל י"ל
שצריך להוסיף בזה יותר מבכל שבתות
השנה) מרומזת גם הסעודה שעתידי
הקב"ה לעשות לצדיקים („ועמך כולם
צדיקים"²⁵) לעתיד לבוא, שבה יאכלו
מבשר הליתן ושור הבר וישתו יין
המשומר²⁶, אשר, נוסף על הענינים
הרוחניים המרומזים בזה שנתבארו
בדרושי חסידות²⁷, תהי' גם סעודה
גשמית, כידוע²⁸ ששלימות השכר דימות
המשיח (כשיבטלו הצומות ויהפכו לששון
ולשמחה ולמועדים טובים) אינו בגן עדן,
ש„אין בו לא אכילה ולא שתי"²⁹ (מעין
ודוגמת יום התענית), אלא בעולם התחי'
(שנקרא בכ"מ „עולם הבא"³⁰), לנשמות

(24) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1091. ועוד.

(25) ישע"י ס, כא. סנהדרין ר"פ חלק.

(26) ראה ברכות לד, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר

פ"ג, ג. ועוד.

(27) החל מדרושי רבינו הזקן (לקו"ת ר"פ
שמיני), ובדרושי אדמו"ר האמצעי (ת"ח תולדות
יב, ד ואילך) - באופן של „רחובות הנהר",
ובדרושי הצ"צ (ראה ספר הלקוטים (דא"ח להצ"צ)
ערך לעת"ל (ע' תרמו ואילך). ש"ג) - באופן
שכלול מכל חלקי התורה, ובריבוי מראי מקומות
כו', ועד"ז בדרושי רבותינו נשיאינו שלאח"ז.

(28) רמב"ן בשער הגמול בסופו. וראה לקו"ת
צו טו, ג. דרושי ש"ש סה, סע"ד. סהמ"צ להצ"צ
מצות ציצית (דרמ"צ יד, ב). אוה"ת חוקת ס"ע
תתנ. ועוד.

(29) ברכות יז, א. רמב"ם ה'ל' תשובה פ"ח ה"ב.
(30) ולדוגמא: במשנה שאומרים בהקדמה
לפרקי אבות בשבתות הקיץ, „כל ישראל יש להם
חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כולם צדיקים
לעולם ירשו ארץ וגו'" (סנהדרין ר"פ חלק) -
שקאי על עולם התחי', כמובן מדברי הגמרא (שם)
בביאור המשך דברי המשנה „ואלו שאין להם חלק

הקב"ה בעצמו⁴⁵).

חלוקת הארץ, „לאלה תחלק הארץ
בנחלה גו' לרב תרבה נחלתו גו' אך
בגורל יחלק את הארץ גו'”⁴⁶ - שכיון
שנתפרש רק אופן חלוקת הארץ, ולא
פרטי החלוקה ליי"ב שבטים (כבפרשת
מטות ומסעי שלאח⁴⁷), י"ל דזה כולל גם
השלימות דחלוקת הארץ בימות המשיח,
ארץ עשר אומות, שתתחלק ליי"ג
שבטים⁴⁸ (גם לשבט לוי, „שער לוי
אחד”⁴⁸).

וקרבנות המועדים, פסח שבועות
וסוכות⁴⁹ (לאחרי ההקדמה דפרשת קרבן
תמיד⁵⁰ דכל יום, ודיום השבת שקרבנו
כפול⁵¹) - שבוה מרומות הפיכת הצומות
לששון ולשמחה ולמועדים טובים,
שמעלתם תהי' גדולה יותר מכל המועדים
שבזמן הזה, שהרי המועדים שבזמן הזה
יבטלו לעתיד לבוא⁵², „כשרגא בטיהרא”⁵³
לגבי מעלת הגילויים דימות המשיח,
ועאכו"כ לגבי מעלת הימים טובים
שיתחדשו בימות המשיח.

[ויש לומר, שהצומות שיהפכו

שעומד מבניו שמושיע את ישראל
[באחרונה]. ושם הוא אומר³⁶ אראנו ולא
עתה זה דוד, אשורנו ולא קרוב זה מלך
המשיח. דרך כוכב מיעקב זה דוד, וקם
שבט מישראל זה מלך המשיח. ומחץ פאתי
מואב זה דוד . . וקרקר כל בני שת זה
המלך המשיח . . והי' אדום ירשה זה דוד
. . והי' ירשה וגו' זה המלך המשיח”.

ויש לומר, שבוה שהתורה העידה על
משיח „בפרשת בלעם”, שבה מודגש
ש„לא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם
ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה
לברכה”³⁷, מרומות הפיכת הגלות
לגאולה, הפיכת הצומות לששון ולשמחה
ולמועדים טובים³⁸.

ועד"ו בפרשה שמתחילין לקרוא
במנחת שבת, פרשת פינחס - „פינחס זה
אליהו”³⁹, מבשר הגאולה.

ובפרטיות יותר - בנוגע לתוכן
הפרשה:

מנין בנ”י⁴⁰, „שאו את ראש כל עדת
בני ישראל מבין עשרים שנה ומעלה גו'”⁴¹
- שקשור ורומז גם למנין העשירי דכל
בנ”י, כדאיתא במדרש⁴² „כעשרה מקומות
נימנו ישראל . . ואחד לעתיד לבוא,
שנאמר⁴³ עוד תעבורנה הצאן על
ידי מונה” (ע”י משיחא⁴⁴, או ע”י

(36) פרשתנו כד, יז-יח.

(37) תצא כג, ו.

(38) ביאור נוסף - ראה גם לקו”ש בלק (א)
תנש”א בסופו.

(39) תיב”ע וארא ו, יח. זחר ח”ב קצ, סע”א.
ח”ג רטו, א. ועוד.

(40) ומרומז גם בפרשת בלק - „מי מנה עפר
יעקב” (כג, יו”ד).

(41) כו, ב.

(42) תנחומא תשא ט. במדב”ר פ”ב, יא.

(43) ירמיה לג, יג.

(44) תיב”ע עה”פ.

(45) יל”ש שם. וראה אוה”ת פרשתנו ע'
תתקלד.

(46) כו, נג-נה.

(47) ב”ב קכב, א.

(48) יחקאל מח, לא. ב”ב שם.

(49) ומרומז גם בפרשת בלק - „שלוש רגלים”,
„אומה החוגגת שלש רגלים בשנה” (כב, כח
ובפרש”י).

(50) ובוה מודגש גם תיקון המאורע הבלתי רצוי
ש„בטל התמיד” בי”ז תמוז (תענית כו, סע”א
ואילך במשנה).

(51) ובוה מודגש הקשר והשייכות לגאולה -
כמארו”ל (יל”ש ר”פ לך לך) „חמש אותיות נכפלו
וכולן לשון גאולה”, היינו, ש„כפל” קשור עם
„גאולה” (ראה ד”ה לך לך תרכ”ז. תר”ל. ועוד).

(52) מדרש משלי פ”ט, ב. ועוד.

(53) ראה תו”א מג”א צ, ד. קיט, ב. ובכ”מ.

בתיקון, והתיקון בפועל, ע"י השבתות שעונים גאולה.

משא"כ בשנים ששבעה עשר בתמוז (התחלת ג' השבועות) חל בשבת (וכן תשעה באב, סיום ג' השבועות, חל בשבת) - י"ל שעיקר ההדגשה היא על ה"טוב" ד"יז תמוז וד"בין המצרים"⁵⁷, שה"מציר" הוא הכנה והקדמה (ובמילא ה"ה גם בכלל לה"מרחב" האמיתי והשלם דגאולה האמיתית והשלימה, שלכן, התחלתם וסיומם ביום השבת שענינו גאולה.

ובסגון אחר קצת: בשבתות שבאמצע ג' השבועות (ברוב השנים) מודגש בעיקר שלילת הענין הבלתי רצוי ד"בין המצרים" - תיקון החורבן והגלות; ואילו בשבתות שבהתחלת וסיום ג' השבועות (כבקיעות שנה זו) מודגש בעיקר הענין הטוב ד"בין המצרים" - שלא נרגש החורבן והגלות, אלא ההכנה לגאולה.

ו. ויש לומר, שמעלת יום השבת שחל בו שבעה עשר בתמוז לגבי השבתות דבין המצרים שלאח"ז, מודגשת גם (ובאופן נעלה יותר) בפרשת בלק:

ובהקדמה - שהפרשיות שקורין בג' השבתות דבין המצרים (ש"המועדים של כל השנה . . . או תעניות וט' באב בכולן יש שייכות לאותן הפרשיות שחלות בהן"⁵⁸) הם מטות מסעי ודברים, ובשנים שמטות מסעי מחוברין, קורין גם פינחס בבין המצרים, משא"כ פרשת בלק שלעולם אינה בכלל "בין המצרים", כי גם כשקורין פרשת בלק בשבת שחל בו

למועדים טובים יהיו נעלים יותר גם מימי הפורים שלא יבטלו לעתיד לבוא⁵², כמ"ש "וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם"⁵⁴ - שהרי החידוש שבהם הוא שלא יבטלו, היינו, שגם ביחס למעלת הגילויים דימות המשיח שלמעלה מימי הפורים תהי' ניכרת מעלת ימי הפורים, ובודאי שהימים טובים שיתחדשו בימות המשיח יהיו נעלים יותר מימי הפורים].

ה. ויש להוסיף ולבאר המעלה דיום השבת שחל בו שבעה עשר בתמוז, התחלת בין המצרים (ועד"ז יום השבת שחל בו תשעה באב, סיום בין המצרים) - לגבי שאר השבתות שבאמצע ימי בין המצרים:

ידוע⁵⁵ ש"ג' שבועות בין המצרים בזמן כמו מדבר במקום, ומקדים רפואה ג' שבתות שבהן, ובכל שבת ב' שבתות, נמצא ו' (ג"פ ב' שבתות) פעמים ז' (ז' ימי השבוע שבהם מאיר מבחי" ב' שבתות שבכל שבת) ע"יז מכניעים המדבר מ"ב" (מ"ב המסעות שבמדבר העמים, שרומז על כללות זמן הגלות מאה"ק), היינו, שע"י השבתות נעשה התיקון דבין המצרים.

ובענין זה יש חילוק בין השבתות שבאמצע ג' השבועות להשבת שבהתחלת (וסיום) ג' השבועות:

ברוב השנים שהשבתות הם רק באמצע ג' השבועות ד"בין המצרים" - מודגש יותר (בתחילה ובסוף) הענין הבלתי-רצוי ד"בין המצרים", החורבן והגלות, ובהמשך לזה (ולאח"ז)⁵⁶ מודגש הצורך

(57) כ"א יום, וסימנך "אך טוב לישראל" (תהלים עג, א), כ"א יום דשקדים טובים (ראה לקו"ת ס"פ קרח). וראה בארוכה סה"ש תש"ג ח"ב ע' 7-566.

(58) של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו, א).

(54) אסתר ט, כח. רמב"ם הל' מגילה בסופו.

(55) אוה"ת נ"ך ח"ב ע' איצו.

(56) והפירוש ד"מקדים רפואה" כאן הוא ולא

באופן ש"לא אשים עליך" מלכתחילה, אלא באופן שמקדים האפשרות והנתינת-כח לרפא החולי.

הגאולה כשלעצמה⁶², מלכות דוד (משיח הראשון), ושלמותה במלכות משיח האחרון שעומד מבניו (גם ללא גלות), שהרי בנבואת בלעם לא נזכר ע"ד מעמד ומצב של גלות, אלא אדרבה, מעמד ומצב של חירות ועד לשלטון על כל העמים – „הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב“⁶³, „הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף גו“⁶⁴, „וירם מאנג מלכו ותנשא מלכותו“⁶⁵, ועד „לאראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל וגו“⁶⁶, ש„נבא בשני המשיחים“ – שהולך ומוסיף במעלתם ושבתם של ישראל בעילוי אחר עילוי.

ועפ"ז יש לבאר ולהמתיק הטעם להדגשת היציאה ממצרים („א"ל מוציאם ממצרים“⁶⁶, „א"ל מוציאם ממצרים“⁶⁷) בפרשת ש„נבא בשני המשיחים“ – ע"ד מ"ש⁶⁸, „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“⁶⁹ – שבזה מודגש שהגאולה ע"י מלך המשיח היא לא רק בגלל ההכרח להוציא את בני"מ מכל הגליות, שנתוספו לאחרי היציאה ממצרים, אלא גם ובעיקר בתור הוספה ושלמות נעלית יותר מהיציאה ממצרים עד לאופן של „נפלאות“

י"ז תמוז, נדחה התחלת „בין המצרים“ („צום הרביעי“) ליום ראשון שלאחרי השבת ששייך לפרשת פינחס.

ומזה מובן שיש חילוק בין אופן הגאולה שבפרשת פינחס („פינחס זה אליהו“) לאופן הגאולה שבפרשת בלק („בפרשת בלעם . . נבא בשני המשיחים“) – שהגאולה שבפרשת פינחס, כיון ששייכת לבין המצרים, נרגש ומודגש בה בעיקר התיקון דהחורבן והגלות, משא"כ הגאולה שבפרשת בלק, כיון שהיחס שלה לבין המצרים הוא באופן שאינה שייכת כ"א למעלה מבין המצרים, נרגש ומודגש בה בעיקר (לא התיקון דהחורבן והגלות, אלא) מעלת ושלמות הגאולה כשלעצמה, גאולה בטהרתה (גם אם לפני"ז אין מצב של חורבן וגלות?)

וענין זה מודגש גם באופן שהתורה העידה על ביאת המשיח בפרשת בלעם:

כשהרמב"ם מבאר ש„התורה העידה עליו“, מקדים תחילה „שנאמר“⁷⁰ ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו' אם יהי' נדחך בקצה השמים וגו' והביאך ה'“, ואח"כ מוסיף „אף בפרשת בלעם נאמר ושם נבא בשני המשיחים“.

ומהחילוקים שביניהם⁷¹ – שבפסוק „ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך וגו“ מודגשת בעיקר הגאולה מן הגלות, ואילו בפרשת בלעם מודגשת מעלת ושלמות

62 ועפ"ז יש לבאר הטעם שהרמב"ם מקדים הפסוק „ושב ה' אלקיך את שבותך וגו“ שבפרשת צבאים להפסוק שבפרשת בלעם שלפניו – להדגיש סדר הגאולה מן הקל אל הכבד: לכל לראש – גאולה מן הגלות, ולאח"ז – מעלת ושלמות הגאולה כשלעצמה.

63 כג, ט.

64 שם, כד.

65 כד, ז.

66 כג, כב.

67 כד, ח.

68 מיכה ז, טו.

69 ראה בעה"ט פרשתנו כד, ח: „אמר זה ב"פ לומר כשם שהוציאם ממצרים כן יוציאם לע"ל“.

59 והחידוש בזה – שגם במצב של חורבן וגלות נרגשת גאולה בטהרתה, כמו לולי החורבן והגלות.

60 נצבים ל, ג.

61 נוסף על החילוק העיקרי שבפסוק „ושב ה' אלקיך וגו“ מדובר אודות כללות ענין הגאולה, וע"י הקב"ה (מבלי להזכיר ע"ד המלך המשיח). משא"כ בפרשת בלעם שנתבארו פרטי עניני הגאולה ע"י שני המשיחים (וראה גם לקו"ש ח"ח ע' 272. ועוד).

(גם אילו לא היו הגליות שלאח"ז).

ועד מ"ש (בהמשך הפרשיות דבין המצרים), אלה מסעי (לשון רבים) בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים⁷⁰ - שהיציאה מארץ מצרים היא לא רק יציאה ונסיעה ראשונה שנסעו מרעמסס לסוכות, אלא גם כל פרטי המסעות במדבר העמים, עד לירדן ירחו, שרומז על הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, דמורח (ירחו) ודאין⁷¹, הם חלק מיציאת מצרים בתכלית השלימות⁷² - שבוה מודגשת מעלת ושלימות הגאולה כשלצמחה (גם לולי הצורך בתיקון החורבן והגלות).

ז. ובכנה"ל נוסף עילוי מיוחד (גם לגבי שאר השנים שבהם חל י"ז תמוז בשבת פרשת בלק) בדורנו זה:

ובהקדמה - שכשם שנתבאר לעיל שבשנים שבהם חל י"ז תמוז בים השבת מודגש בעיקר ה"טוב" שבי"ז תמוז ובג' השבועות, שלא נרגש החורבן והגלות אלא ההכנה לגאולה, מצד הדגשת ענין הגאולה ביום השבת, כן הוא גם בכללות הדורות, שכלל שהולכים ומתקרבים יותר לגאולה האמיתית והשלימה, פוחת והולך הרגש החורבן והגלות שבימים אלה, ומוסיף והולך הרגש ההכנה לגאולה, ה"טוב" שבי"ז תמוז ובג' השבועות.

ובלשון הגמרא בביאור הטעם ש"קרי להו צום וקרי להו ששון ושמחה", בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה, יש גזרת המלכות צום, אין גזירת המלכות ואין שלום רצו מתענין רצו אין מתענין⁷³, היינו, שכאשר נחלש תוקף הגלות, אין

גזרת המלכות, נחלש תוקף ה"צום" (כ"א "רצו אין מתענין"), ומתקרבים יותר לזמן ש, יהיו לששון ולשמחה.

וענין זה מודגש במיוחד בהחידוש שבדורנו זה⁷⁴:

במשך כל הדורות שלפנ"ז (מאז המאורעות הבלתי-רצויים ד"ז תמוז שמהם נשתלשלו גם המאורעות דתשעה באב) ה' חודש תמוז קשור עם ענינים דהיפך השמחה, חורבן וגלות, ואילו בדורנו זה נתגלה בחודש תמוז ענין של (שמחה ו)גאולה - גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ב"ב-י"ג תמוז (שעלייתם ושלימותם באופן ד"ויכולו"⁷⁴ נעשית ביום השבת י"ז תמוז), וכדברי בעל השמחה והגאולה במכתבו הידוע⁷⁵ ש"לא אותי בלבד גאל הקב"ה ב"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה", גאולה דכל בנ"י, הקשורה גם עם הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו "כיון דשם גאולה עלה"⁷⁶, ובפרט שע"ז התחיל שלימות הענין דיפוצו מעינותיך חוצה גם בחצי כדור התחתון, ובאופן שממנו מתפשטים המעיינות בכל קצוי תבל, שזוהי ההכנה הכי אחרונה לביאת משיח צדקנו⁷⁷.

וההסברה בזה - שכיון שע"פ כל הסימנים שבדברי חז"ל אודות דרא דעקבתא דמשיחא, דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות (ובמילא) דור הראשון

73) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 308 ואילך.

74) בראשית ב, א. וראה לקו"ת בהר מא, א. אוה"ת עה"פ.

75) אגרות-יקודש שלו ח"ב ע' פ. וש"נ.

76) פרש"י מגילה יז, ב.

77) אגה"ק דהבע"ש - כש"ט בתחלתו.

70) ר"פ מסעי.

71) סנהדרין צג, ב.

72) ראה לקו"ת ר"פ מסעי. ובכ"מ.

והשלימות דגאולה האמיתית והשלימה⁸¹.
ת. וחידוש נוסף בדורנו זה גופא -
בשנה זו:

נוסף לכך שנמצאים בסמיכות ממש
לגאולה האמיתית והשלימה, הרי, שנה זו
היא „(תהא) שנת נפלאות אראנו” (כהר"ת
דמנין השנה שנתפשט בתפוצות ישראל),
השנה שבה יקויים היעוד „כימי צאתך
מארץ מצרים אראנו נפלאות”, וכבר ראו
בפועל „נפלאות” המעידים שווה ה„שנה
שמלך המשיח נגלה בו”, ועד ל„שעה
שמלך המשיח בא . . . והוא משמיע להם
לישראל ענוים הגיע זמן גאולתם”
(כדברי הילקוט שמעוני⁸²), ועד להכרזה
ש„הנה זה (המלך המשיח) בא”⁸³, שכבר
בא, היינו, שעומדים כבר על סף התחלת
ימות המשיח, על סף התחלת הגאולה,
ותיכף ומיד המשכתה ושלמותה.

וכיון שכן, בודאי שבי"ז תמוז (שחל
בשבת) ובכל ג' השבועות ד„בין המצרים”
בשנה זו מודגש ענין הגאולה, ולא רק
ההכנה לגאולה, אלא שהגאולה באה
בפועל ממש ביום הש"ק זה, עוד לפני
התחלת (בין ה)מצרים, ובמילא, יהפכו
ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים
טובים.

ט. ומזה מובן שבימי בין המצרים
דשנה זו צריך להיות „שטורעם” מיוחד
ביתר שאת וביתר עוז בכל הקשור
ללימוד עניני גאולה ומשיח ובנין ביהמ"ק
השלישי:

של הגאולה, לכן, גם כבוא הזמן שאירע
החורבן והגלות (החל מי"ז תמוז) מודגש
בעיקר (לא תיקון הענין הבלתי-רצוי
שבוה, אלא) ה„טוב” שבדבר, שווה
ההכנה לגאולה האמיתית והשלימה.

ובכל זה ניתוסף עוד יותר ע"י שלימות
העבודה והפצת התורה והיהדות והפצת
המעיינות חוצה בחצי כדור התחתון
(כתוצאה מהגאולה די"ג תמוז) במשך
יובל שנים, אשר, אם בהתחלת תקופה זו
יצא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו
בהכרזה „לאתר לתשובה לאתר
לגאולה”, והעיד שכבר סיימו כל עניני
העבודה, וצריכים רק „לצחצח
הכפתורים”, ויתירה מזה, שכבר סיימו גם
„צחצוח הכפתורים”, וצריכים רק לעמוד
הכן („עמדו הכן כולכם”) לקבל פני משיח
צדקנו, הרי בסיומה של תקופה זו, בודאי
ובודאי ללא כל ספק וספק ספיקא שכבר
הגיע זמן הגאולה, ובלשון חז"ל⁸⁴ „כל
כל הקיצין” וגם ענין התשובה (כהמשך
המאמר „ואין הדבר תלוי אלא בתשובה”)
הי' כבר בשלימות, כולל גם השלימות
ד„משיח אתא לאתבא צדיקיא
בתויבתא”⁸⁵, מצד ניצוץ משיח שבכאו"א
מישראל⁸⁶ - הרי כיון שנמצאים בסמיכות
ממש לגאולה האמיתית והשלימה, נרגש
ומודגש ביותר וביותר ה„טוב” די"ז תמוז
וד„בין המצרים”, שע"ז באים להעילוי

78) סנהדרין צו, ב.

79) ראה חז"ל קנג, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ

צב, ב. ובכ"מ.

80) שהרי הפסוק „דרך כוכב מיעקב”
(שבפרשתנו (כד, יז) שקאי על מלך המשיח
(ירושלמי תענית פ"ד ה"ד), קאי גם על כאו"א
מישראל, שנקרא בשם „כוכב” (ירושלמי מע"ש
ספ"ד), והתיווך בוה - ע"פ הידוע (מאור עינים
פינחס כה, יב) שבכאו"א מישראל יש ניצוץ
מנשמת משיח.

81) ויש לומר, שענין זה מודגש במיוחד בשנים
האחרונות שבטלה „גזירת המלכות” שהיתה
במדינה היא בנוגע להפצת היהדות והמעיינות
חוצה, ע"ד ובדוגמת דברי הגמרא „אין גזירת
המלכות . . רצו אין מתעניין”, כנ"ל בפנים.

82) ישע"י רמז תצט.

83) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

וע"פ האמור לעיל שבשנה זו במיוחד (נוסף על ההדגשה המיוחדת שבכללות דורנו זה) מודגש רק ה"טוב" ד"ז תמוז וד"בין המצרים", כיון שעומדים על סף הגאולה שבאה תיכף ומיד ממש, מובן, שלימוד הלכות בית הבחירה בשנה זו צריך להיות באופן אחר לגמרי:

לכל לראש - שהלימוד הוא לא מצד התגברות רגש האבילות וההשתדלות לתקן החסרון דחורבן ביהמ"ק, אלא גם לולי החורבן מצד הכוסף וההשתוקקות להמעלה והשלימות דביהמ"ק השלישי, עליו נאמר⁸⁸ "גדול יהי כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", גדלות שלא היתה מעולם (לא בבית שני, ולא בבית ראשון, ולא במשכן שעשה משה), ובמילא לא הי' בה חורבן, ובאה באופן של הוספה ושלימות על מעלת המשכן, בית ראשון ובית שני (ולא רק באופן שמחזירים דבר שהי' מקודם שנלקח בתורת "משכון"⁸⁹).

ועוד ועיקר - שהלימוד הוא מתוך ידיעה והכרה בוודאות גמורה שאין זה "הלכתא למשיחא", כי אם, הלכה למעשה בפועל ברגע שלאח"כ, כיון ש"מקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל (כבר עתה למעלה, ותיכף) יגלה ויבוא משמים"⁹⁰ ברגע כמימרא!

וע"ד המדובר בתקופה האחרונה⁹¹ בנוגע להוספה המיוחדת בלימוד התורה

ידוע ומפורסם בתפוצות ישראל מכו"כ שנים ע"ד המנהג שבימי בין המצרים מוסיפים בלימוד התורה בעניני בית הבחירה⁸⁴, על יסוד דברי המדרש⁸⁵ "בא וראה כשהקב"ה מראה ליחזקאל את צורת הבית מה הוא אומר, הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם ומדדו את תכנית⁸⁶, אמר יחזקאל לפני הקב"ה, רבש"ע, עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאינו ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית. וכי יכולין הן לעשות, הניח להם עד שיעלו מן הגולה, ואח"כ אני הולך ואומר להם, איל הקב"ה ליחזקאל ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל. גדול קרייתת בתורה כבנינה, לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה, ובשכר קרייתת שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית".

[וצריך עיון בנוגע להתחלת הלימוד בעניני בית הבחירה ב"ז בתמוז שחל בשבת - האם השבת דוחה את כללות הזמן דבין המצרים, והתחלת בין המצרים בקביעות כזו היא ביום ראשון, או שהשבת דוחה רק את הצום, והענינים הבלתי-רצויים דבין המצרים].⁸⁷

(84) ראה לקו"ש ח"ח ע' 420. ועוד.

(85) תנחומא צו יד.

(86) יחזקאל מג, י"ד.

(87) ועד"ז בנוגע לתשעה באב שחל בשבת (אלא שאין זה נוגע למעשה בפועל בשנה זו, כיון שבדאי יבוא משיח צדקנו ותיכף ומיד, ויהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים, כי אם בנוגע לאופן ההנהגה בשנים שלפנ"ז) - האם רק הצום נדחה לעשירי באב, או שגם כללות הזמן דבין המצרים נדחה ונמשך גם בעשירי באב, ובמילא, צריך ללמוד הלכות בית הבחירה גם בעשירי באב (באופן המותר, כמובן, לאחר חצות היום, או להשלים במוצאי היום).

(88) חגי ב, ט. וראה זח"א כח, א.

(89) ויש לומר, שענין זה מרומז גם בלשון המדרש, "וכי בשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל. אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית" - בנין חדש שלא הי' קודם (לא רק החזרת המשכון).

(90) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(91) סה"ש תנש"א ח"ב ע' 501² (לעיל ע' 118).

ועוד.

ה"ז נעשה אצלו באופן שב(היסח ו)למעלה מן הדעת.

ובנוגע לפועל - למרות ה"שטורעם" שבדבר בתקופה האחרונה בשנה זו, תהא שנת נפלאות אראנו, לאחרי ראיית הנפלאות המעידות שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו", רואים שיחנו קושי ("עס קומט אָן שווער") להחדיר ההכרה וההרגשה שעומדים על סף ימות המשיח ממש עד שיתחילו "לחיות" בעניני משיח וגאולה.

ומהטעמים לזה (נוסף על הגלות הפנימי כו') - כיון שחסר עדיין בהענין ד"אראנו נפלאות" כהלשון והסדר שבכתוב ("כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"):

הדיוק ד"אראנו נפלאות" הוא בשתיים: (א) "אראנו", דקאי על הקב"ה, היינו, שהקב"ה מראה בעצמו, ולא ע"י נביא וכיו"ב, (ב) ההתחלה היא באופן ד"אראנו", היינו, שהתרחשות ה"נפלאות" היא באופן שמלכתחילה מראה אותם הקב"ה (ולא באופן שתחילה מתרחשים "נפלאות", ואח"כ מראים אותם).

משא"כ כשהסדר הוא באופן ד"נפלאות אראנו" (כסימנה של השנה, תשנ"א, תהא שנת נפלאות אראנו), שמתרחשים מאורעות שהם בגדר של "נפלאות", ואח"כ צריכים להתחיל להסביר ולבאר ולעורר ע"ד ראיית הנפלאות, להתבונן ולראות בהם סימני הגאולה, ועוד ועיקר, שעדיין לא הי' ה"אראנו" ע"י הקב"ה בעצמו (שהקב"ה בעצמו מראה לכאור"א מישראל הנפלאות דהגאולה, שאו אין צורך בהסברים וביאורים להחדיר ההכרה וההרגשה ש"הנה זה בא") - קשה לפעול שיחדור בהכרה והרגש דהאדם.

והעצה לזה - ע"י לימוד התורה

בעניני גאולה ומשיח⁹² - לא (רק) בתור "סגולה" למהר ולקרב ביאת המשיח והגאולה, אלא (גם) ובעיקר כדי להתחיל "לחיות" בעניני משיח וגאולה, "לחיות עם הזמן" דימות המשיח, ע"ז שהשכל נעשה ממולא וחדור בהבנה והשגה בעניני משיח וגאולה שבתורה, ומהשכל מתפשט וחדור גם ברגש הלב, ועד להנהגה בפועל במחשבה דיבור ומעשה באופן המתאים לזמן מיוחד זה, שעומדים על סף הגאולה, ומראים באצבע ש"הנה זה (המלך המשיח) בא".

י. ויש להוסיף בביאור הצורך והמעלה דלימוד התורה בעניני משיח וגאולה ובנין ביהמ"ק השלישי ככניסה להתחלת ימות המשיח - ובהקדמה:

אף שאמרו חז"ל⁹³ ש"משיח בא, בהיסח הדעת", אין זה בסתירה ח"ו למחשבה והתבוננות באופן של "דעת" ("שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאד ויתקע מחשבתו בחוזק"⁹⁴) בעניני משיח וגאולה [ולכל לראש המחשבה וההתבוננות לידע ולהכיר שעומדים כבר בהכניסה לימות המשיח, "הנה זה בא", כיון שכבר כלו כל הקיצין, וכבר עשו תשובה, וסיימו כל עניני העבודה בשלימות, ככל פרטי הדברים האמורים לעיל (ס"ז-ח)] - כי, "היסח הדעת" פירושו "למעלה מן הדעת"⁹⁵, היינו, שלאחרי שענין זה חודר בדעתו (ע"י המחשבה וההתבוננות כו'),

92 ועצ"ע אם ההוספה המיוחדת דלימוד הלכות בית הבחירה הקשורה עם ימי בין המצרים (גם כשהלימוד הוא באופן האמור) מתחילה ב"ז תמוז כשחל בשבת, כיון שסו"ס קשור לימוד זה עם ימי בין המצרים דוקא, או שהוא ע"ד אמירת שירו של יום.

93 סנהדרין צו, א.

94 תניא ספ"ג.

95 תניא אגה"ק (קה, ב).

גם צריך להבין בכל א' מב' הפיסקאות בפ"ע:

ב) בפיקסא „שנו חכמים בלשון המשנה“: לאחרי שרבינו הקדוש סידר המשניות, ששה סדרי משנה, הכוללים מספר קבוע של מסכתות, פרקים ומשניות, ואילו הברייתות הם חלוקה בפ"ע - מהו התוכן והענין דצירוף הברייתא למשנה במסכת אבות, עד שהברייתא (שאינה משנה) נשנית בלשון המשנה?

ג) ובמאמרו של רבי מאיר: כיון שבהמשך המאמר מונה ריבוי דברים שהעוסק בתורה לשמה זוכה להם, מהו פי' ההקדמה ש„זוכה לדברים הרבה“, ואדרבה, ההקדמה זו היא (לכאורה) אריכות הלשון שאינו מתאים ללשון המשנה („שנו חכמים בלשון המשנה“), לשון קצר דוקא?

יב. ויש לומר נקודת הביאור בזה:

„ברייתות“, ש„נשנו חוץ לבית מדרשו (של רבינו הקדוש) ועל כן נקראו ברייתות, לשון חוץ, כי תרגום מחוץ מברא¹⁰⁰ - עם היות שדרגתם למטה ממשניות, עד שנקראים בשם „חוץ“, ה"ה חלק מהתורה, ויש בהם כל העילוי והתוקף דתורה, שכולם (אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש) ניתנו למשה מסיני.

וענין זה מודגש במסכת אבות, שהתחלתה בסדר השתלשלות קבלת התורה, „משה קיבל תורה מסיני ומסרה כו"י עד ל,העמידו תלמידים הרבה“ - שבסיומה מצרפים למשניות גם את הברייתות שנישנו חוץ לבית מדרשו של רבינו הקדוש (הכוללים כל עניני התורה

בעניני משיח וגאולה, כי, בכח התורה (חכמתו של הקב"ה שלמעלה מהעולם) לשנות טבע האדם⁹⁶, שגם כאשר מצד הרגש שלו נמצא עדיין ח"ו מחוץ לענין הגאולה (כיון שלא יצא עדיין מהגלות הפנימי), הרי ע"י לימוד התורה בעניני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה⁹⁷, ומתחיל לחיות בעניני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה ש„הנה זה בא“.

יא. ויש לקשר זה עם הלימוד דפרקי אבות שבשבת זה, פרק ששי - „שנו חכמים בלשון המשנה, ברוך שבחר בהם ובמשנתם. רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו"י - דלכאורה צריך להבין:

א) הפיקסא „שנו חכמים בלשון המשנה“ היא (בפשטות) ההקדמה לכל הפרק - „כלומר, ברייתא היא ובלשון המשנה היא שנוי אבל אינה משנה, ומה שנו חכמים, ר"מ אומר וכו', ולפי שעד עכשיו כל הפרקים משנה הוצרך להודיע שמכאן ואילך ברייתא היא⁹⁸. אבל, כיון שפיקסא זו לא באה בפ"ע, אלא ביחד (במשנה אחת⁹⁹) עם דברי ר"מ במעלת העוסק בתורה לשמה, מסתבר לומר שיש קשר ושייכות ביניהם.

96 ראה דרו"ל עה"פ לא-ל גומר עלי (ירושלמי כתובות פ"א ה"ב. וש"נ. והוא להלכה בש"ך (שו"ע אדה"ז) יו"ד סקפ"ט סקי"ג (סקכ"ג).

97 נוסף על השייכות דלימוד התורה (כל עניני התורה) לגאולה, כמארו"ל „אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה“ (אבות פ"ו מ"ב - שלומדים בשבת זה).

98 פ"י הרע"ב על המשנה.

99 ולהעיר שחלוקת המשניות היא בתכלית הדיוק, ועד שנוגעת להלכה בפועל - ראה לקו"ש חי"ז ע' 366. וש"נ.

שגם מי שמרגיש את עצמו בבחינת „ברייתא“, „חוק“, שהוא בריחוק עדיין ומחוק למעמד ומצב דימות המשיח שאז יהי עיקר ושלמות הגילוי דפנימיות התורה, הרי, ע"י לימוד התורה, זוכה לדברים הרבה, שמתעלה מהחוק ונכנס לפנים, היינו, שנעשה חודר בתורה (כולל - בעניני הגאולה) ומוכן להתגלות ד„תורה חדשה מאתי תצא“.

יג. ויה"ר והוא העיקר - שלא יצטרכו לדבר ולעורר ע"ד המחשבה וההתבוננות בעניני משיח וגאולה, והלימוד בתורה בעניני משיח וגאולה ובנין ביהמ"ק השלישי, כיון שתיכף ומיד ממש רואים בעיני בשר ש„הנה זה (המלך המשיח) בא“, הנה הגאולה האמיתית והשלימה, והנה ביהמ"ק השלישי.

ובפשטות - שביום הש"ק ט"ב תמוז פרשת בלק (לפני התחלת הקריאה בפרשת פינחס בזמן המנחה) שנת אראנו נפלאות מתקיימת הנבואה שבפרשת השבוע שכבר קראנו: „ותנשא מלכותו“, שלימות מלכות בית דוד עי"ז ד„דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל“, „משיח האחרון שגואל את ישראל [באחרונה]“, גאולה נצחית שאין אחרי גלות¹⁰⁵.

ובהמשך לזה באים כל פרטי הענינים שבפרשת פנחס - „פינחס זה אליהו“, שכבר „אתא אליהו מאתמול . . לבית דין הגדול“¹⁰⁶ - מנין העשירי דכל בני, חלוקת הארץ [דכיון שכבר נשלמו כל מ"ב המסעות שבמדבר העמים במשך זמן הגלות, עד לירדן ירחו, נכנסים לארץ ישראל, מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה, ומעבר לירדן מערבה, ומחלקים את הארץ בגורל לכל בני, כמבואר בפרטיות

שנתחדשו ע"י תלמיד ותיק במשך כל הדורות), ומקדימים שכולם נישנו ע"י החכמים („כל בניך לימודי ה"י"י¹⁰¹), בלשון המשנה, להורות שמעלתם שוה למעלת המשניות.

ובכללות יותר - נכללים ב„ברייתות“ כל עניני התורה שנתגלו בזמן הזה, שהם בבחינת „חוק“, („ברייתא“) לגבי „תורה חדשה (ש)מאתי תצא“¹⁰², פנימיות התורה, „סוד טעמי ומסתר צפונותי“¹⁰³, שתתגלה בימות המשיח, ועד שאמרו חז"ל¹⁰⁴, „התורה שאדם למד בעוה"ז הבל היא לפני תורתו של משיח“. ואעפ"כ, גם התורה שאדם למד בעוה"ז שהיא בבחינת „חוק“ (חיצונית), „ברייתא“, נשנית „בלשון המשנה“, כמו פנימיות התורה שתתגלה בימות המשיח, כיון שהתורה כולה היא „תורה אחת“.

וענין זה מודגש גם בתוכן מאמרו של רבי מאיר „כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה“:

הפירוש ד„דברים הרבה“ (גם בפשטות - אינו הריבוי דברים שמונה לאח"ז, אלא ענין בפ"ע) - הבלי גבול שבתורה („הרבה“ לאמיתו, שאין ריבוי גדול יותר ממנו), שיתגלה ב„תורה חדשה (ש)מאתי תצא“, „מאתי“ דייקא, מהותו ועצמותו ית', בלי גבול האמיתי.

וזהו „כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה“ - שע"י עסק התורה לשמה בעוה"ז זוכים להבלי גבול שב„תורה חדשה מאתי תצא“.

ומזה מובן גם בנוגע לעבודת האדם -

(101) ישעי' נד, יג.

(102) ישעי' נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

(103) פרש"י שה"ש א, ב.

(104) קה"ר פ"א, ה.

(105) מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

(106) עירובין מ, ב.

עיניך רואות את מוריך"¹⁰⁹, "יראה אל אלקים בציון"¹¹⁰, "ותחזינה עינינו בשוכך לציון", "כִּי־111 אלקים יושיע ציון גו' וישבו שם גו"¹¹², "ישבו ישרים את פניך"¹¹³, תיכף ומיד ממש.

בהמשך הפרשיות מטות ומסעי], והקרבת הקרבנות, הן הקרבנות דכל יום, הן הקרבנות דשבת, והן הקרבנות דימי המועדים (כולל גם ימים אלו שיהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים) בביהמ"ק השלישי, "מקדש אדני כוננו ידיך"¹⁰⁷.

ולומדים ה, "תורה חדשה מאתי תצא" באופן ד, "אלה הדברים", מראה באצבעו ואומר זה, לימוד באופן של רא"י¹⁰⁸, "והיו

(109) ישעי' ל, כ.

(110) תהלים פד, ה.

(111) שם סט, לו.

(112) לאחרי (חלק זה ד)השיחה ניגנו ניגון על

פסוק זה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עמד מלא קומתו

ורקד בשמחה רבה (המו"ל).

(113) שם קמ, יד.

(107) בשלח טו, יז.

(108) לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ.

תרעיש עולמות היום! . . .

בנוגע לחורבן ביהמ"ק כותב הרגצ'ובי¹⁴⁵ שזהו דבר הנמשך, היינו, שאין זה מאורע שאירע לפני למעלה מ-1900 שנה, וכמילא האבילות על החורבן (בג' השבועות, בתשעה באב, וכיו"ב) והבקשה שמבקשים בכל יום "ותחינה עינינו בשוכך לציון", היא בכחינת אבילות ישנה — אלא החורבן הוא דבר הנמשך בכל יום ויום.

ומבאר שמפורש כן בירושלמי¹⁴⁶: "כל דור שאינו נבנה (ביהמ"ק) בימי מעלין עליו כאילו הוא החריבו", כלומר, למרות שכבר עברו 1900 שנה מאז חורבן ביהמ"ק, מ"מ, מכיון שביום זה, יום חמישי דפ' פינחס, לא נבנה ביהמ"ק (שהרי כבר התפללו תפלת ערבית דיום שלאחריו) — הרי זה כאילו נחרב ביהמ"ק ביום חמישי דפ' פינחס!!

ואין סתירה לדבר ממה שעושים "התוועדות" בקשר ל"חג הגאולה"... — שכן, בני" הורגלו כבר שתובעים מהם שעבודתם תהי' באופן ד"נמנע הנמנעות", ב' הפכים בבת אחת: מצד אחד אומרים ליהודי "על כרחך אתה חיי"¹⁴⁷, שכן, הוא מצדו נמצא בתנועה של "בכל מאדך"¹⁴⁸, וצריך להכריח את עצמו — בעל-כרחו — שהנשמה תשאר בגופו, ולא יבוא לידי כלות-הנפש ממש; וביחד עם זה אומרים לו שצריך לקיים את הציווי "ונשמרתם מאד לנפשותיכם"¹⁴⁹ בשמחה וטוב לבב!

ועפ"ז מובן, שלאחרי שאתמול ושלשום ובימים שלפנ"ז צעקו בני" "עד מתי... ואעפ"כ, ביום זה נחרב ביהמ"ק — הרי מובן עד כמה גדולה הצעקה "עד מתי" היום!! ...!

וכאמור — אין זה "פשט'ל", כי אם הלכה ברורה בתורה, שכל מי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב כו'!

והגע עצמך: כאשר יהודי עומד ורואה שביהמ"ק נחרב ונשרף עכשיו — הרי אפילו אם לבו כ"לב האבן", הי' "מרעיש עולמות"... הנה על כך אומרת לו התורה — תורת אמת ותורת חיים — "תרעיש עולמות" היום! ...!

(משיחת י"ב תמוז ה'תשד"מ, התוועדויות ח"ד ע' 3-2192)

(147) אבות ספ"ד.

(148) ואתחנן ו, ה.

(149) שם ד, טו.

(145) מפענצ"פ פ"ה סל"ז (ע' קמא).

(146) יומא פ"א ה"א. מדרש תהלים סוף

מזמור קלז.

ב"ה. נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א
 לשלוח לאנ"ש שיחיו בכל מרחבי תבל
 לקראת חג הגאולה י"ב-י"ג תמוז, ה'תנש"א

ב"ה ימי הגאולה שנת ה'תנש"א.

לכל המשתתפים ולכל המשתתפות
 בהתועדויות דחג הגאולה
 ולכל אחב"י — שליט"א

שלום וברכה!

חג הגאולה והתועדויות פעילות ומשפיעות על כל אחב"י, האנשים
 והנשים והטף,

ובפרט אשר כדברי בעל הגאולה במכתבו המפורסם: לא אותי
 בלבד גאל הקב"ה כי אם גם את כל כו',
 וביתר שאת במעשה שהוא העיקר, מתחיל בהמבצעים הכללים וכל
 פרטיהם.

ותקויים מיד תפלתנו: ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו
 כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

ותיכף ומיד ההבטחה: דרך כוכב מיעקב גו' וישראל עושה חיל
 בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

/מקום החתימה/

במכתבו המפורסם: נדפס בסה"מ תרפ"ח ע' קמו. תש"ח ע' 263. ועוד.
 ויהי נועם .. כוננהו: תהלים צ, יז (צדיק, טוב).
 דרך .. חיל: פרשתנו (בלק) כד, יזיח (טו"ב, חי).

נוסח הברכה שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א

לשלוח למחנות גן ישראל בקשר עם פתיחתן שנה זו.

ב"ה, עש"ק מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל . . כגנות עלי נהר,
חודש הגאולה, ה'תנש"א. ברוקלין, נ"י.

ל"גן ישראל"
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

תהא פתיחת "גן ישראל" וכל משך שהותם בו בהצלחה רבה,

וימשיכו ההצלחה בכל עניני "גן ישראל" הגשמיים והרוחניים,

ו"גן ישראל" יתאים לשמו – להצמיח אילנות טובים נושאים פירות טובים, על
ידי לימוד תורתנו וקיום מצוותי, כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי פנימיות
התורה,

כרצון ותקות כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל הגאולה. והשם עוזר.

וימשיכו בכ"ז במשך כל השנה, ובהוספה. וביתר שאת בשנת ה'תנש"א – ה'י
תהא שנת נפלאות אראנו.

עש"ק: שהוכפל בו טוב – בראשית א, כה. שם, לא. חזקוני עה"פ. וראה רמב"ן שם. וראה לקו"ש
חכ"ד ע' 641 הערה ד"ה זה. ובאה"ת (בראשית לג, א ואילך. ועוד) מקשר ענין יום ג' שהוכפל בו כי
טוב (פרש"י עה"פ בראשית א, ז. מב"ר פ"ד, ו) עם מחז"ל (קידושין מ, א) טוב לשמים וטוב לבריות.
מה . . נהר: פרשתנו כד, ה"ו. – שיעור היום בשיעורי חת"ת הידועים.
כגנות עלי נהר: אלו מלמדי תינוקות שבישראל שהם מוציאים מלבם חכמה בינה דעת והשכל
ומלמדין להתינוקות לעשות רצון אביהם שבשמים (תנא דבי אליהו רבא פכ"א. יל"ש פרשתנו עה"פ –
רמו תשע"א).

בהצלחה: ראה אוה"ת וישב רעה, א"ב (עה"פ ויהי ה' את יוסף – שמו הראשון של בעל הגאולה
– ויהי איש מצליח). לקו"ש חכ"ה ע' 213.

אילנות . . פירות . . לימוד תורתנו וקיום מצוותי: וכמ"ש (שופטים כ, יט) כי האדם עץ השדה,
דקאי על תלמיד חכם (וכל בניך לימודי ה' – ישע"י נד, יג) עושה פירות (תענית ז, א), ומאי פירות כו'
מצוות (סוטה מ, סע"א).

במאור שבתורה זוהי פנימיות התורה: ראה קרבן העדה לירושלמי חגיגה פ"ו ה"ז. יפה ענף
לפתיחתא דאיכ"ר ב. אוה"ת תצוה ע' ארנב. סה"מ תרמ"ו ע' פז"פח. המשך תערי"ב ח"ג ע' רנז. סה"מ
תרפ"ט ע' 176.

והשם עוזר: שבת קד, א. יומא לת, סע"ב. וראה ד"ה הוי' לי בעוזרי די"ב תמוז הראשון, תרפ"ז
(נדפס בסה"מ קונטרסים ח"א קעט, א ואילך. תרפ"ז ע' רא ואילך).

ה'י תהא שנת נפלאות אראנו: ראה בארוכה מכתבים כלליים לחג הפסח שנה זו.

* נדפסו בסה"ש תנש"א ח"ב ע' 883 ואילך. הגש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים ח"ב
בסוף. המו"ל.

ועי"ז תקויים בכאו"א מהם, בתוככי כלל ישראל, תפילת וברכת משה רבינו בסיום וחותם מזמור צדי"ק שבתהלים: ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו — יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם,

ומעשה ידינו כוננהו — בבית המקדש השלישי, שיבנה במהרה בימינו, בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

בברכת שבת טוב
ולהצלחה בכל האמור

/מקום החתימה/

יהי רצון . . . במעשה ידיכם: פרש"י עה"פ פקודי לט, מג. וראה גם פרש"י שמיני ט, כג. פרש"י עה"פ תהלים כאן.

ומעשה ידינו כוננהו — בבית המקדש השלישי: מדרש תהלים עה"פ.

גאולה האמיתית והשלימה: שאין אחרי' גלות (תודיה ה"ג ונאמר — פסחים קטז, ב. ממכילתא עה"פ בשלח טו, א. ילי"ש ישעי' רמז תצט).

חלק משיחת תענית י"ז בתמוז נדחה ה'תנש"א אחר תפילת המנחה

ע"פ רשימת השומעים - בלתי מוגה

מעלה נוספת ביום זה (תענית י"ז בתמוז נדחה) בשנה זו, אשר לפי הקביעות חל בשבוע דפ' פינחס, - ובזה גופא הריהו היום הראשון דפ' פינחס בו מדובר (בגלוי) אודות מעלת פינחס:

אמרו חז"ל (תרגות יונתן וארא ו, יח. ועוד): "פינחס זה אליהו" שתפקידו ושליחותו היא לבשר-טוב - בשורת הגאולה ע"י דוד מלכא משיחא (ראה סיום הרמב"ם תשמ"ז בארוכה. וש"נ).

ויתירה מזו: מבואר בגמ' (ראה עירובין מג, ב [וראה רמב"ם הל' סנהדרין פי"ד הי"ב]), דאע"פ שנמצאים במקום שאליו פינחס (זה אליהו) "לא בא מאתמול", מ"מ, כיון שאליהו הגיע "כבר מאתמול" (לא למקום זה) אבל הגיע למקום ע"ד טבריא ש"טובה ראיתה" (מגילה ו, א) או למקום גבוה (ראה לקו"ש חכ"ג ע' 394) -

הרי ביכולת דוד מלכא משיחא לבוא לכל מקום שהוא, ובפשטות, עם כל הענינים הקשורים בזה. ועוד והוא העיקר - ענין הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש!

ולהוסיף, דכאשר יבוא דוד מלכא משיחא "וועט מען פֿאַרשפּאַרן" (יחסכו) את ענין קריאת התורה דהתענית [כאן אמנם קראו כבר בלאו הכי אבל יתכן שבמקום מסוים עדיין צריכים להתפלל תפלת המנחה] שהרי מיד וידעו ש"הנה משיח כבר בא", וממילא (לא זו בלבד שלא יצטרכו לומר ענינים הקשורים עם התענית אלא) יצטרכו אף לומר בתפלת המנחה כל עניני שמחה!

- והגם שישנה "שאלה" אם ניתן להפסיק באמצע תפלת העמידה - הרי ב"שמע קולנו" מותר להפסיק, שהרי זהו המקום בו מכניסים כמה ענינים נוספים. ובפרט ענין והוספה שכאלה הבאים ע"י הבשורה הטובה ליהודי בקצווי תבל שידע ש"משיח כבר בא"!

ומעלה נוספת בבשורה זו (שמשיח כבר בא) שהרי חידושה של הגאולה האמיתית והשלימה הוא שבאה **בבת אחת** כך שתיכף בתחילתה (ישנו הסיום ו) ישנה **השלימות** שבה.

וכל זה ב"דגע כמימרא" (לשון חז"ל - ברכות ז, א) ממש, ולמעלה מזה מהר יותר מרגע כמימרא שכן כדי **לבטא** ("כמימרא") מילת "רגע" נדרשות שתי נקודות בזמן משא"כ בעינינו אין מקום אפילו לנקודא אחת כיון שמיד באה הגאולה האמיתית והשלימה (ו) בתכלית השלימות.

ופירושה של "תכלית השלימות" הוא כאשר (בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו), "וארו עם ענני שמיא". כך שכאו"א מאתנו, בתוך כלל ישראל,

ונשיא דורנו בראשנו, עומדים באה"ק, ובירושלים עיה"ק, ובהר הקודש וב"מקדש אדני כוננו ידיך" (בשלח טו, יז ובפרש"י) - בית המקדש השלישי, הקשור עם ענין החזקה . . ולכן מסיימים ג"כ בעשיית כאו"א מכם לשליח לצדקה ע"י נתינת ג' שטרות.

עילוי נוסף ישנו ב(ג' שטרות של) "דולר", כיון שעליו "חקוק" (או מודפס) שישנו ענין ה"טראַסט" (אמונה וביטחון) בקב"ה.

והנה, תיבת טראַסט אין פירושה "אמונה" סתם כי אם שהאמונה חודרת עד כדי כך שהמאמין נותן על אמונתו "כל אשר לו" כפי שצריכה להיות אמונתו של יהודי שחודרת בכל איבריו וכל עניניו - ואפילו הכפתורים דהלבושים - שהכל חדור בענין האמונה.

- ועד כדי כך שאין צורך להגיע לדרגא זו באמונה כי תיכף ומיד "משחרר" אותו (באפרייט עם) הקב"ה מענין זה שבאמונה, שהרי האמונה דלעתיד תהי' בדרגא גבוהה יותר...

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' יקותיאל מנחם ע"ה
ב"ר שרגא שליט"א

ראפ

חסיד ומקושר בכל נימי נפשו
לכ"ק אדמו"ר מה"מ
משגיח ומשפיע
בישיבת תומכי תמימים
ליובאוויטש המרכזית 770
ניהל הבית חב"ד
בנמלי התעופה
ובחברת "אל על" במיוחד
וזכה שהרבי שלח המצות ע"י
ואמר עליו "אונזער יקותיאל"
נואם קבוע בסיומי הרמב"ם ב-770
והדפיסם ב"תקות מנחם"
ניהל "ועד המחנכים"
פעל במרץ בעניני שלימות הארץ
ראש מטה שירה וזמרה
לקבלת פני משיח צדקנו
קירב רבים אל רבנו ובדרכי נועם
השאיר דור ישרים יבורך
הולכים בדרכי רבותינו נשיאנו

נקטף בתאונת דרכים
ביום השני לפ' "וקם שבט מישראל"
י"ב תמוז ה'תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י ידידיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לזכות

החייל ב"צבאות השם" זכרי' שי' חמי
ליום הולדתו העשירי לאויוש"ט,
ש"ק פ' חו"ב, י"ב תמוז - חג הגאולה ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"
ולזכות אחיו
חיילי "צבאות השם" יוסף נתן, בנימין משה ויצחק נחמן שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הו"ח ר' אברהם וזוגתו מרת לי לאה שיחיו חמי

* * *

לזכות

החייל ב"צבאות השם" מיכאל שי'
ליום הולדתו השישי לאויוש"ט,
ביום י"ד תמוז ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"
ולזכות
אחיותיו ואחיו חיילי "צבאות השם"
מושקא, חנה, מנחם מענדל, רבקה, יוסף יצחק ומרים שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' שניאור זלמן וזוגתו מרת רחל שיחיו ניגן

*

היי שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל': (718) 753-6844

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>